

Kancelária Národnej rady Slovenskej republiky
Odbor Parlamentný inštitút

Edícia: Porovnávací analýza
1/2024

Ochrana oznamovateľov protispoločenskej činnosti v EÚ

Helena Latáková

Bratislava
február 2024

Postavenie odboru Parlamentný inštitút definuje § 144 zákona NR SR č. 350/1996 Z. z. o rokovacom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky, podľa ktorého Parlamentný inštitút plní informačné, vzdelávacie a dokumentačné úlohy súvisiace s činnosťou NR SR a jej poslancov. Súčasťou odboru je aj oddelenie Parlamentná knižnica a oddelenie Parlamentný archív.

V rámci informačnej činnosti odbor Parlamentný inštitút vydáva spravidla tieto informačno-analytické materiály:

V oblasti vzdelávania Parlamentný inštitút zastrešuje úvodné inštruktážne semináre najmä pre novozvolených poslancov, účasť Kancelárie NR SR na parlamentnej rozvojovej spolupráci určenej pre zahraničné parlamenty, stážový program pre študentov vysokých škôl, ako aj ďalšiu vzdelávaciu, prednáškovú a publikačnú činnosť.

Ochrana oznamovateľov protispoločenskej činnosti v EÚ

Anotácia:

Analýza sa zaoberá právnymi úpravami členských štátov EÚ po prebratí smernice na ochranu oznamovateľov. Venuje sa externým kanálom určených pre oznamovateľov, osobnej a vecnej pôsobnosti právnych predpisov jednotlivých členských štátov so zameraním na zakotvené výnimky vyňaté z oblasti ochrany oznamovateľov.

Kľúčové slová

externé nahlasovanie, oznamovateľ, ochrana oznamovateľov, zákon o ochrane oznamovateľov

Whistleblower protection in EU

Annotation

The analysis deals with the legal regulations of the EU member states after the transposition of the Whistleblower Protection Directive. It examines external reporting channels intended for whistleblowers, the personal and material scope of the legislation of individual member states, with a focus on enshrined exceptions excluded from the area of whistleblower protection.

Keywords

external reporting, whistleblower, whistleblower protection, whistleblower protection law

Vypracovala: JUDr. Helena Latáková, odbor Parlamentný inštitút

Schválila: PhDr. Natália Petranská Rolková, PhD., riaditeľka PI

Materiál slúži pre poslancov Národnej rady Slovenskej republiky a zamestnancov Kancelárie NR SR a nemôže v plnej miere nahrádzať právne alebo iné odborné poradenstvo v danej oblasti. Zverejňovanie materiálu je možné iba so súhlasom odboru Parlamentný inštitút a autorov. Údaje, použité v materiáli, sú aktuálne k dátumu jeho zverejnenia. Materiál neprešiel jazykovou úpravou.

Obsah

1. Úvod	5
2. Súhrn	6
3. Úroveň: Európska únia	13
4. Úroveň: Členské štáty Európskej únie	17
4.1 Slovensko	17
4.2 Belgicko	18
4.3 Bulharsko	20
4.4 Cyprus	21
4.5 Česko	22
4.6 Dánsko	25
4.7 Fínsko	26
4.8 Francúzsko	26
4.9 Grécko	27
4.10 Holandsko	28
4.11 Chorvátsko	29
4.12 Írsko	30
4.13 Litva	31
4.14 Lotyšsko	32
4.15 Luxembursko	33
4.16 Maďarsko	34
4.17 Malta	35
4.18 Nemecko	35
4.19 Portugalsko	37
4.20 Rakúsko	37
4.21 Rumunsko	38
4.22 Slovinsko	39
4.23 Španielsko	39
4.24 Švédsko	41
4.25 Taliansko	42
5. Vybrané odporúčania a rozsudky EŠLP	45
6. Zdroje	47

1. Úvod

V decembri 2019 vstúpila do platnosti *Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1937 o ochrane osôb, ktoré nahlasujú porušenia práva Únie* (ďalej len „Smernica 2019/1937“), po tom, ako veľké prípady (Panama Papers, Dieselgate, Wikileaks, Luxleaks, Cambridge Analytica) pritiahli pozornosť verejnosti.¹ Hoci ochrana oznamovateľov nebola pre právne poriadky členských štátov EÚ novinkou, i napriek dvojročnej lehote (termín 17. decembra 2021²) neboli schopné Smernicu 2019/1937 načas prebrať. Európska komisia v januári 2022 zaslala 24 členským štátom formálne upozornenie. Dodnes zostávajú dva štáty (Estónsko, Poľsko), ktoré ešte Smernicu 2019/1937 do svojich poriadkov neprebrali.

V predkladanej analýze sa venujeme skúsenostiam a právnym úpravám členských štátov po prebratí Smernice 2019/1937: Aká je ich osobná a vecná pôsobnosť, aké orgány na ochranu oznamovateľov boli na tento účel zriadené alebo určené, a ktoré z nich pôsobia ako externé kanály nahlasovania. Vzhľadom na to, že ide o relatívne nové prvky v právnych poriadkoch, bolo potrebné pre samotný výklad pojmov venovať pozornosť dôvodovým správam právnych predpisov alebo iným právnym zdrojom spresňujúcim použité a prebraté pojmy v dotknutých právnych poriadkoch. Najväčšou prekážkou pri koncipovaní analýzy bolo nedostatok kvalifikovaných podkladov a súdnej praxe.

V analýze sa venujeme všetkým členským štátom EÚ a ich vzájomnému porovnaniu, pri federálnych štátoch sa zameriavame len na úpravu na úrovni federácie. V kapitole Súhrn je možné nájsť prehľadné tabuľky a základné informácie, ktoré sú bližšie rozpracované v jednotlivých kapitolách opisujúcich úroveň Európskej únie a úroveň členských štátov. Pre lepšie pochopenie problematiky sme v závere analýzy zaradili kapitolu venujúcu sa odporúčaniam medzinárodných organizácií a rozhodovacej praxe Európskeho súdu pre ľudské práva.

¹ DEL MONTE, M. (European Parliamentary Research Service): Protecting whistle-blowers in the EU. Dostupné na: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2023/747103/EPRS_BRI\(2023\)747103_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2023/747103/EPRS_BRI(2023)747103_EN.pdf)

² Európska komisia: Information about Commission decisions on infringements (vybrané). Dostupné na https://ec.europa.eu/atwork/applying-eu-law/infringements-proceedings/infringement-decisions/?lang_code=EN&typeOfSearch=true&active_only=0&noncom=0&r_dossier=&decision_date_from=&decision_date_to=&title=32019L1937&submit=Search

2. Súhrn

EXTERNÉ KANÁLY

- Oznamovateľ má vo väčšine štátov možnosť obrátiť sa na externé kanály podľa ich vecnej príslušnosti.
- V niektorých štátoch je stanovený len jeden externý kanál, ktorý následne oznámenie preposiela.
- Všeobecný externý kanál je najčastejšie ombudsman alebo protikorupčný úrad.
- Niektoré štáty výlučne na účely ochrany oznamovateľov zriadili osobitný úrad.
- V legislatíve sú stanovené aj osobitné externé kanály pre dotknuté typy oznámení alebo dotknuté typy profesií (napr. spravodajské služby).

Obvykle sú stanovené **viaceré** externé kanály na prijímanie oznámení podľa vecnej príslušnosti (odvetví, na ktoré sa vzťahuje oznámenie), napr. *Dánsko, Francúzsko, Holandsko, Malta, Portugalsko, Rumunsko, Slovinsko, Švédsko...* Následne je stanovený orgán, ktorý môže pôsobiť ako **všeobecný orgán** (tzv. ústredný externý kanál* v prípade, ak nie je príslušný iný), ich zoznam uvádzame v Tabuľke č. 1.

* Na účely tejto analýzy využívame pojem ústredný/všeobecný externý kanál (nejde o oficiálne používaný pojem) na pomenovanie orgánu/útvaru, ktorý sa venuje prijímaniu oznámení ako všeobecný orgán s príslušnosťou prijímať oznámenia (buď ako jeden z viacerých orgánov v prípade nepríslušnosti iných alebo jeden orgán takto ustanovený právnym predpisom). Zároveň vo väčšine prípadov (nie vo všetkých, napr. Belgicko) ide o orgán/útvár, ktorý sa venuje aj centralizovanému zberu dát, ktoré následne v ochrane oznamovateľov postupuje informácie ďalej alebo o nich podáva správu.

V niektorých štátoch je však definovaný len **jeden orgán**, ktorý následne rozposiela oznámenia príslušným orgánom, napr. *Bulharsko, Fínsko*.

Tabuľka č. 1: Prehľad štátov, právnych predpisov a ústredných/externých kanálov v ochrane oznamovateľov

štát	právny predpis	ústredný/všeobecný externý kanál
Belgicko	<ul style="list-style-type: none"> • zákon z 28. novembra 2022 o ochrane oznamovateľov v súkromnom sektore • zákon z 8. decembra 2022 o oznamovacích kanáloch a ochrane oznamovateľov vo verejnom sektore 	Federálny ombudsman
Bulharsko	zákon o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti	Komisia pre ochranu osobných údajov
Cyprus	zákon o ochrane osôb nahlasujúcich porušenia práva EÚ a vnútroštátneho práva	-
Česko	zákon o ochrane oznamovateľov	Ministerstvo spravodlivosti ČR
Dánsko	zákon o ochrane oznamovateľov	Dánska agentúra na ochranu údajov
Estónsko	návrh zákona o ochrane oznamovateľov**	-
Fínsko	zákon o ochrane osôb oznamujúcich porušovanie práva Európskej únie a vnútroštátneho práva	Úrad kancelára spravodlivosti
Francúzsko	zákon o transparentnosti, boji proti korupcii a modernizácii hospodárskeho života	Ochranca práv (ombudsman)

Grécko	zákon o ochrane osôb, ktoré oznamujú porušenia práva Únie	Národný úrad pre transparentnosť
Holandsko	zákon o ochrane oznamovateľov	Úrad pre oznamovateľov
Chorvátsko	zákon o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti	Ombudsman
Írsko	zákon o chránených oznámeniach	Úrad komisára pre chránené oznámenia (súčasť kancelárie ombudsmana)
Litva	zákon o ochrane oznamovateľov Litovskej republiky	Prokuratúra
Lotyšsko	zákon o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti	Štátna kancelária
Luxembursko	zákon zo 16. mája 2023, ktorým sa transponuje smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1937 z 23. októbra 2019 o ochrane osôb, ktoré nahlásia porušenia práva Únie	Ohlasovací úrad pod Ministerstvom spravodlivosti
Maďarsko	zákon o sťažnostiach a oznámeniach vo verejnom záujme	Komisár pre základné práva (ombudsman)
Malta	zákon o ochrane oznamovateľov	Ombudsman
Nemecko	zákon o lepšej ochrane oznamovateľov	Externý federálny spravodajský úrad pri Federálnom úrade spravodlivosti
Poľsko	návrh zákona o ochrane oznamovateľov*	-
Portugalsko	zákon o ochrane oznamovateľov	Národný protikorupčný mechanizmus
Rakúsko	zákon o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti	Federálny úrad pre prevenciu a boj proti korupcii
Rumunsko	zákon o ochrane oznamovateľov vo verejnom záujme	Národná agentúra pre integritu
Slovensko	zákon o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti	Úrad na ochranu oznamovateľov protispoločenskej činnosti
Slovinsko	zákon o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti	Komisia pre prevenciu korupcie
Španielsko	zákon o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti	Nezávislý orgán na ochranu oznamovateľov
Švédsko	<ul style="list-style-type: none"> zákon o ochrane osôb, ktoré nahlásujú pochybenia; vyhláška o ochrane osôb, ktoré nahlásujú pochybenia 	Švédsky úrad pre pracovné prostredie
Taliansko	legislatívny dekrét o ochrane oznamovateľov	Národný protikorupčný úrad

zdroj: vypracovala autorka na základe dostupných informácií

** V čase vypracovávania analýzy Estónsko a Poľsko ešte nemali prebrať Smernicu 2019/1937 do svojho poriadku, preto sme sa im na účely tejto analýzy nevenovali:

- o Estónsko by malo mať podľa dostupných informácií začaté [druhé čítanie návrhu zákona](#);
- o v Poľsku vláda plánuje prijať návrh zákona v [prvom štvrtroku 2024](#). Uvedená verzia je už po niekoľkoročnom snažení [deviata v poradí](#).

Bežný typ úradu určený ako tzv. **ústredný/všeobecný externý kanál** je úrad ombudsmana (6 štátov) alebo protikorupčný úrad (6 štátov). Následne sú zastúpené úrady pre ochranu oznamovateľov, ktoré boli zriadené zákonmi na ochranu oznamovateľov len na účely tejto ochrany (3 štáty) a oznamovacie jednotky na ministerstve spravodlivosti (3 štáty). V neposlednom rade sú v právnych poriadkoch prítomné i úrady na ochranu osobných údajov (2 štáty) a po jednom kancelár spravodlivosti, úrad práce, úrad vlády a prokuratúra (pozri Tabuľku č. 2).

Zaujímavé sú:

- úprava *Cypru*, ktorá v zákone žiadny externý kanál priamo neurčuje. K výkonu práva slúži usmernenie Úradu komisára pre právne predpisy, v ktorom sa určujú viaceré externé kanály podľa ich vecnej príslušnosti; a
- úprava *Litvy*, ktorá v zákone určuje len jediný externý kanál (s možnosťami obrátiť sa na jednotlivé jeho zložky, napr. krajské), ktorým je prokuratúra Litovskej republiky.

Tabuľka č. 2: Typ ústredných externých kanálov

Typ úradu	Počet štátov	
ombudsman	6	Belgicko, Francúzsko, Chorvátsko, Írsko, Maďarsko, Malta
protikorupčný úrad	6	Grécko, Portugalsko, Rakúsko, Rumunsko, Slovinsko, Taliansko
úrad pre oznamovateľov	3	Holandsko, Slovensko, *Španielsko
ministerstvo spravodlivosti	3	Česko, Luxembursko, Nemecko
ochrana osobných údajov	2	Bulharsko, Dánsko
kancelár spravodlivosti	1	Fínsko
úrad práce	1	Švédsko
úrad vlády	1	Lotyšsko
prokuratúra	1	Litva

zdroj: vypracovala autorka na základe dostupných informácií

* Španielsko: Zákon oprávňuje vládu Španielska na vytvorenie nezávislého správneho orgánu; zatiaľ nebol vytvorený.

Niektoré štáty určili **osobitné externé kanály** pre vybrané profesie vo verejnom sektore (bezpečnostné, spravodajské a obranné zložky) z dôvodu ich osobitného postavenia a potenciálneho alebo reálneho narábania s utajenými informáciami. Obvykle sa ako externé kanály využívajú osobitné parlamentné výbory alebo ministerstvá, napr. *Belgicko, Česko, Dánsko, Chorvátskom, Írsko, Slovensko*.

Niektoré štáty zároveň špecifikujú aj **orgány na kontrolu ústredných externých kanálov**, ktoré pôsobia ako externý kanál pre oznamovateľov z ústredného externého kanálu (aby nedochádzalo k samokontrolu), napr. *Bulharsko, Portugalsko*.

OSOBNÁ PÔSOBNOSŤ

- Osobná pôsobnosť je prebratá zo Smernice 2019/1937.
- Uplatňovanie je rovnaké tak v súkromnom, ako aj verejnom sektore.
- Anonymné oznámenia možno podať vo väčšine štátov, dokonca v niektorých je ich prešetrovanie vyslovene povinné.
- Existujú osobitné postupy pre vybrané profesie, ktoré prichádzajú do kontaktu s utajovanými informáciami alebo pôsobia v oblasti národnej bezpečnosti (napr. spravodajské služby, polícia, obrana).

Smernica 2019/1937 aj legislatíva členských štátov EÚ predpokladá uplatňovanie ochrany oznamovateľov tak v súkromnom, ako aj verejnom sektore. Iba pri jednom štáte (*Belgicko*) sme sa stretli s dvoma právnymi predpismi na ochranu oznamovateľov, jeden aplikovateľný výhradne na súkromný sektor a druhý na verejný sektor.

Anonymné oznámenia sú vylúčené v prípade *Bulharska, Česka, Litvy, Lotyšska, Maltý* (zostáva na rozhodnutí externých kanálov, či dané oznámenie prešetrí; ak identita oznamovateľa vyjde najavo, ochranu mu poskytnú). *Rakúska a grécka* legislatíva nemá uvedenú problematiku upravenú. Naopak povinnosť zaoberať sa anonymnými oznámeniami majú zakotvené napr. *Belgicko, Francúzsko, Portugalsko, Rumunsko, Slovensko*.

Ochrana pred odvetnými opatreniami (**status chráneného oznamovateľa**) je v právomoci správnych orgánov alebo orgánov činných v trestnom konaní. Zákaz odvetných opatrení zakotvili členské štáty vo svojich úpravách, no rozdielne stanovujú, komu umožňujú prideliť takúto ochranu. Zo sledovaných členov NEIWA túto ochranu poskytuje (a má teda právomoc chrániť oznamovateľa pred odvetnými opatreniami): *Federálny ombudsman v Belgicku (ako aj miestni ombudsmeni: flámsky, pre nemecky hovoriace komunity); Ombudsman vo Francúzsku; Prokuratúra Litovskej republiky; Úrad pre oznamovateľov v Holandsku*.³

Výnimky z osobnej pôsobnosti by sa nemali uplatňovať (**obmedzenia musia byť založené na obsahu samotných informácií, a nie na kategóriách jednotlivcov oznamovateľov**). Väčšina štátov má výnimky len z rozsahu vecnej pôsobnosti (ktoré Smernica 2019/1937 umožňuje; viac nižšie: Vecná pôsobnosť; príkladom sú utajené informácie, zachovanie mlčanlivosti, národná bezpečnosť...), ktoré potom aplikujú v rámci legislatívy na osoby pracujúce v niektorých odvetviach, ako sú najmä spravodajské služby, polícia či obrana. Sama Rada Európy uznáva, že na informácie týkajúce sa národnej bezpečnosti, obrany, spravodajstva, verejného poriadku alebo medzinárodných vzťahov sa môže vzťahovať osobitná schéma alebo pravidlá. Ak však oznamovateľ poskytne informácie v súlade s týmito pravidlami, mal by dostať plnú ochranu:

- niektoré štáty v zákone **bližšie neurčujú osobitné postupy**, hoci oznamovatelia prichádzajú do kontaktu s utajenými informáciami alebo pracujú v oblasti národnej bezpečnosti;
- **osobitné postupy** (a osobitné kanály nahlásovania) pri niektorých profesiách alebo zaradení oznamovateľa sú napríklad:
  - o *Belgicko*: osobitné externé kanály na nahlásovanie porušení pre integrovanú políciu, Koordináčný orgán pre analýzu hrozieb a Generálny inšpektorát federálnej a miestnej

³ Úrad na ochranu oznamovateľov, SR. NEIWA: Who protects Whistleblowers in Europe? Dostupné na: <https://www.huisvoorklokkenluiders.nl/binaries/huisvoorklokkenluiders/documenten/rapporten/2022/12/31/who-protects-whistleblowers-in-europe/Competence+of+NEIWA+Members+Comparative+Report+December+2022.pdf>

polície (Stály policajný monitorovací výbor); a Všeobecnej spravodajskej a bezpečnostnej služby alebo Štátnej bezpečnosti (Stály výbor pre kontrolu spravodajských agentúr);

- *Česko*: spravodajské služby s osobitným parlamentným výborom;
- *Slovensko*: spravodajské služby s osobitnými kontrolnými výbormi;
- *Dánsko*: spravodajské služby majú na ministerstve spravodlivosti a ministerstve obrany zriadené samostatné externé systémy;
- *Chorvátsko* má v zákone uvedené, že orgány v oblasti národnej bezpečnosti a obrany prijímajú osobitný zákon (do štyroch mesiacov odo dňa nadobudnutia účinnosti tohto zákona) upravujúci ochranu oznamovateľov a postup oznamovania nezrovnalostí v oblasti kľúčových bezpečnostných a obranných záujmov, ako aj vedenie zodpovednosti za ochranu kľúčových bezpečnostných a obranných záujmov;
- *Írsko*: osoby v oblasti bezpečnosti, obrany, medzinárodných vzťahoch a spravodajských službách musia oznámenie nahlásiť špecifickými kanálmi.

Ako štáty obmedzujú ochranu oznamovateľov, ktorí prichádzajú do kontaktu s utajovanými informáciami alebo pôsobia v oblasti národnej bezpečnosti?

Maďarsko: ochranu nepožíva osoba, ktorá ako príslušník orgánov činných v trestnom konaní, Vojenskej národnej bezpečnostnej služby alebo Národného daňového a colného úradu oznamovaním poruší zákonom vymedzené pravidlá činnosti týchto orgánov;

Malta: zákon sa nevzťahuje na príslušníkov disciplinárneho zboru, na príslušníkov bezpečnostnej služby alebo na osoby zamestnané v zahraničnej, konzulárnej alebo diplomatickej službe vlády, kým minister neupraví spôsob, akým sa na ne budú uplatňovať ustanovenia tohto zákona, a v tom prípade môže minister neuplatniť alebo zmeniť ustanovenia tohto zákona, ak je to potrebné na účely ochrany národnej bezpečnosti, obrany, spravodajstva, verejného poriadku a medzinárodných vzťahov štátu. Minister môže na účely ochrany národnej bezpečnosti, obrany, verejného poriadku a medzinárodných vzťahov štátu oznámením vo vestníku vyňať ktorúkoľvek osobu alebo skupinu osôb bez spätného účinku...;

Španielsko: nepriamo vylučuje z ochrany oznamovateľov v podstate celé bezpečnostné sily a zbory, a to obmedzením vecného rozsahu spôsobom: „povinnosť zachovávať mlčanlivosť bezpečnostných síl a zborov v rozsahu ich činnosti“, čo v praxi spôsobuje výkladové problémy. Medzi tieto sily a zbory sa zaraďujú štátne bezpečnostné sily a zbory pod vládou štátu, policajné zbory pod správou autonómnych oblastí a policajné zložky pod vedením miestnych orgánov;

Švédsko: zákon sa nevzťahuje na oznamovanie utajovaných skutočností a informácií týkajúcich sa národnej bezpečnosti pri činnostiach orgánu v oblasti obrany a bezpečnosti. Zoznam takýchto orgánov je uvedený vo vyhláške (napr. Ozbrojené sily, Správa obranného materiálu, Obranná rozhlasová stanica, Súd pre obranné spravodajstvo).

VECŇÁ PÔSOBNOSŤ

- Členské štáty obvykle rozširujú vecnú pôsobnosť* Smernice 2019/1937 a to uplatňovaním úpravy na vnútroštátne predpisy.
- Všetky štáty prebrali minimálny rámec výnimiek, na ktoré oblasti sa neuplatní ochrana oznamovateľov (ochrana utajovaných skutočností; ochrana povinnosti právnikov zachovávať mlčanlivosť a povinnosti mlčanlivosti zdravotníckeho personálu; neverejné porady sudcov; pravidlá trestného konania).
- Všetky štáty prebrali i minimálny rámec na ochranu svojej národnej bezpečnosti. V praxi je problematický výklad, čo všetko pod národnú bezpečnosť zaradiť.

* Vecná pôsobnosť je kľúčovým prvkom zákona o ochrane oznamovateľov. Určuje, aké typy protiprávneho konania spadajú pod literu zákona. V prípade ochrany oznamovateľov, ide o informácie, ktoré môže oznamovateľ oznámiť, aby mu bola priznaná ochrana stanovená právnym predpisom.

Členské štáty majú tendenciu **rozširovať vecnú pôsobnosť** na vnútroštátne porušenia a nezostávajú len v odvetve pôsobnosti Smernice 2019/1937 (Belgicko, Bulharsko, Cyprus, Česko, Fínsko, Francúzsko, Holandsko, Chorvátsko, Litva, Lotyšsko, Luxembursko, Nemecko, Slovensko, Taliansko,...). Avšak vzhľadom na odporúčania medzinárodných organizácií a európskych inštitúcií, to často nerobia dostatočne:

- Dánsko, Francúzsko, Írsko, Lotyšsko, Litva, Holandsko, Slovinsko a Švédsko prijali legislatívu s komplexnou a konzistentnou vecnou pôsobnosťou.
- Mnoho krajín prijalo legislatívu s roztriešteným alebo obmedzeným rozsahom pôsobnosti v rôznom rozsahu, čo vytvára mnohé implementačné výzvy pre oznamovateľov, verejné inštitúcie, spoločnosti, príslušné orgány a sudcov.⁴ Aktuálne je potrebné, aby k vykonávaniu zákonov boli pripravené usmernenia (napr. Cyprus) alebo stanoviská k nezodpovedaným otázkam vyplývajúcim z výnimiek stanovených najmä v oblasti národnej bezpečnosti (napr. Taliansko, Španielsko).
- Napríklad v Belgicku a Taliansku sa to, čo možno vykazovať v súkromnom sektore a vo verejnom sektore, odlišuje⁵. V prípade Belgicka, vo verejnom sektore môžu oznamovatelia nahlásiť akékoľvek porušenie, zatiaľ čo v súkromnom sektore môžu oznamovať porušenia iba v oblastiach Smernice 2019/1937.
- V Česku, v Nemecku, na Slovensku a v Španielsku oznamovatelia môžu oznamovať len porušenia zákona v oblastiach Smernice 2019/1937, (väčšiny) závažných správnych deliktov a trestných činov.
- Grécko, Maďarsko, Portugalsko a Rumunsko zaujali minimalistický prístup, ktorý zahrnul iba porušenia požadované smernicou – čo bude mať za následok len veľmi málo prípadov spadajúcich do pôsobnosti zákona.⁶

Stretávame sa tiež s **rozšírením výnimiek**. Pri mlčanlivosti sa neostáva len pri zdravotníckych alebo právnických profesiách, či tajomstvách súdnych porád, pôsobnosť sa rozširuje tiež na mlčanlivosť duchovných (Česko, Maďarsko, Rakúsko).

⁴ Transparency International: How well do EU countries protect whistleblowers? Dostupné na: https://images.transparencycdn.org/images/2023_How-well-do-EU-countries-protect-whistleblowers_EN.pdf

⁵ Tamtiež.

⁶ Tamtiež.

Najproblematickejšou oblasťou je preberanie výnimky z rozsahu národnej bezpečnosti, štáty ju majú upravenú rôzne, avšak každý členský štát prebral aspoň minimálny štandard. Rozdiely sú spôsobené rozličnými legislatívnymi pojmami, ktoré v prípade:

- *Chorvátska a Malty* viedli k úprave predpokladajúcej prijatie ďalšieho osobitného predpisu;
- *Španielska* spôsobili nepriame vylúčenie bezpečnostných síl a zborov;
- *Talianska* spôsobili potrebu poskytnutia ďalšieho výkladu ministerstvám.

3. Úroveň: Európska únia

Cieľom [Smernice 2019/1937](#) je presadzovanie práva a politik Únie v určitých oblastiach stanovením **spoločných minimálnych noriem**, ktorými sa zabezpečí vysoká úroveň ochrany osôb nahlásujúcich porušenia práva Únie.

Osobná pôsobnosť

Osoby pod ochranou Smernice 2019/1937 sú osoby pracujúce v súkromnom alebo vo verejnom sektore, ktoré získali informácie v rámci pracovného kontextu a ku ktorým patria prinajmenšom osoby majúce postavenie pracovníka v zmysle článku 45 ods. 1 ZFEÚ vrátane štátnych zamestnancov,... (ďalej pozri článok 4 Osobná pôsobnosť, Smernica 2019/1937).

Smernica neposkytuje bližšiu právnu definíciu toho, koho treba považovať za oznamovateľa. Slovo „whistleblower“ alebo „oznamovateľ“ sa nachádza v recitáli (a nie v normatívnej časti):

„Osoby, ktoré pracujú pre verejnú alebo súkromnú organizáciu alebo sú v styku s takouto organizáciou v pracovnom kontexte, sú často prvé, ktoré vedia o hrozbách alebo poškodení verejného záujmu, ktoré v danej súvislosti vzniká. Nahlásením porušení práva Únie, ktoré poškodzujú verejný záujem, takéto osoby konajú ako „oznamovatelia“ a tým zohrávajú kľúčovú úlohu pri odhaľovaní takýchto porušení a pri predchádzaní takýmto porušeniam a pri zaručovaní blaha spoločnosti. Strach z odvetných opatrení však možných oznamovateľov často odrádza od nahlásovania svojich obáv alebo podozrení. V tejto súvislosti sa na úrovni Únie aj medzinárodnej úrovni čoraz viac uznáva, že je dôležité zabezpečiť vyváženú a účinnú ochranu oznamovateľov.“

Podobne Európsky súd pre ľudské práva (ESLP) potvrdil, že pojem oznamovateľ nedostal jednoznačnú právnu definíciu, naposledy vo veci Halet vs. Luxembursko (2023). Každý prípad

Článok 4

Osobná pôsobnosť

1. Táto smernica sa vzťahuje na nahlásujúce osoby pracujúce v súkromnom alebo vo verejnom sektore, ktoré získali informácie o porušeníach v rámci pracovného kontextu a ku ktorým patria prinajmenšom:
  - a) osoby, ktoré majú postavenie pracovníka v zmysle článku 45 ods. 1 ZFEÚ vrátane štátnych zamestnancov;
  - b) osoby, ktoré majú postavenie samostatne zárobkovo činné osoby v zmysle článku 49 ZFEÚ;
  - c) akcionári a osoby patriace do správneho, riadiaceho alebo dozorného orgánu podniku vrátane nevýkonných členov, ako aj dobrovoľníkov a platených alebo neplatených stážistov;
  - d) akékoľvek osoby pracujúce pod dohľadom a vedením zmluvných partnerov, subdodávateľov a dodávateľov.
2. Táto smernica sa vzťahuje aj na nahlásujúce osoby, keď nahlásujú alebo zverejňujú informácie o porušeníach nadobudnuté v rámci pracovného pomeru, ktorý sa medzitým skončil.
3. Táto smernica sa vzťahuje aj na nahlásujúce osoby, ktorých pracovný pomer sa ešte len má začať, ak boli informácie o porušeníach získané počas procesu náboru alebo iného rokovania pred uzavretím zmluvy.
4. Opatrenia na ochranu nahlásujúcich osôb stanovené v kapitole VI sa v relevantných prípadoch vzťahujú aj na tieto osoby:
  - a) pomocní sprostredkovatelia;
  - b) tretie osoby, ktoré sú spojené s nahlásujúcimi osobami a ktoré by mohli byť postihnuté odvetnými opatreniami v rámci pracovného kontextu, napríklad kolegovia alebo príbuzní nahlásujúcich osôb, a
  - c) právne subjekty, ktoré nahlásujúce osoby vlastní, pre ktoré pracujú alebo s ktorými sú inak spojené v pracovnom kontexte.

vyžaduje posúdenie jednotlivých konkrétnych okolností⁷, pričom je dôležitejší skôr *pracovný vzťah nahlasujúcej osoby ako jej právny status* (t. j. osoba mala privilegovaný prístup k informáciám, pretože na danom mieste pracovala bez ohľadu na to, či bola zamestnancom alebo praktikantom alebo samostatne zárobkovo činnou osobou).⁸

Definíciu oznamovateľov je možné nájsť aj v iných zdrojoch, [správa A/70/361](#) osobitného spravodajcu OSN pre propagáciu a ochranu práva na slobodu prejavu, [rezolúcia Parlamentného zhromaždenia Rady Európy 1729 \(2010\)](#) o ochrane oznamovateľov alebo [odporúčanie Rady Európy \(2014\)](#).

Široká definícia: *Hlásenie osôb v súkromnom alebo verejnom sektore, ktoré získali informácie o porušeníach súvisiacich s prácou; vrátane pracovníkov, samostatne zárobkovo činných poskytovateľov služieb, dobrovoľníkov a neplatených štážistov; osoby, ktorých pracovný pomer sa skončil alebo ešte len začína a pod.; ale tiež: facilitátori alebo tretie osoby spojené s nahlasujúcimi osobami.*⁹

Na účinné presadzovanie práva Únie by sa ochrana mala priznať **čo najširšiemu okruhu kategórií osôb**, ktoré, bez ohľadu na to, či ide o občanov Únie alebo štátnych príslušníkov tretích krajín, majú vzhľadom na ich pracovné činnosti, bez ohľadu na povahu uvedenej činnosti a na to, či je platená alebo nie, privilegovaný prístup k informáciám o porušeníach, ktorých nahlásenie by bolo vo verejnom záujme, a ktoré môžu byť v prípade ich nahlásenia postihnuté odvetnými opatreniami. Členské štáty by mali zabezpečiť, aby sa potreba ochrany určovala s prihliadnutím na všetky relevantné okolnosti, a nielen na základe povahy vzťahu, tak, aby bola zahrnutá celá škála osôb prepojených v širšom zmysle s organizáciou, v ktorej došlo k porušeniu.¹⁰

Ochrana oznamovateľov úzko súvisí s právom na slobodu prejavu ustanovenom čl. 10 Európskeho dohovoru o ľudských právach (ďalej len „EDLP“) a uplatňovaním ochrany ľudských práv (čl. 53 EDLP): *Nič v tomto dohovore sa nebude vykladať tak, aby obmedzovalo alebo zasahovalo do výkonu ľudských práv a základných slobôd, ktoré môžu byť uznané zákonmi ktorejkoľvek Vysokej zmluvnej strany alebo akýmkoľvek iným dohovorem, ktorého je táto zmluvnou stranou.* A tak možno uviesť, že žiadne ustanovenie EDLP by sa nemalo uplatňovať a vykladať spôsobom, ktorý obmedzuje normy stanovené smernicou alebo sa od nich odchyľuje.¹¹

Členské štáty by tak mali rozšíriť ochranu na každého, **kto je vystavený riziku odvetných opatrení** v dôsledku oznamovania.¹²

⁷ DEL MONTE, M. (European Parliamentary Research Service): Protecting whistle-blowers in the EU. Dostupné na: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2023/747103/EPRS_BRI\(2023\)747103_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2023/747103/EPRS_BRI(2023)747103_EN.pdf)

⁸ DEL MONTE, M. C. d., s. 6.

⁹ European Commission – DG Justice: The Directive on the protection of whistleblowers in the EU (prezentácia). Dostupné na: https://www.unodc.org/documents/treaties/UNCAC/WorkingGroups/ImplementationReviewGroup/13-17June2022/presentations/EU_IRG_Presentation_final.pdf

¹⁰ Recitál (37) Smernice 2019/937. Dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN-SK/TXT/?from=EN&uri=CELEX%3A32019L1937>

¹¹ DEL MONTE, M. C. d., s. 5.

¹² Guide to EU Directive on Whistleblower Protection Key Elements relevant to Public Procurement. Dostupné na: <https://www.access-info.org/wp-content/uploads/ML-2-Whistleblower.pdf>

Vecná pôsobnosť

Smernica 2019/1937 v článku 3 ods. 2 a 3 objasňuje, čo zostáva mimo vecného rozsahu pôsobnosti, vrátane napríklad národnej bezpečnosti, lekárskeho profesijného výsad, ochrany utajovaných informácií, vnútroštátnych pravidiel o výkone práv pracovníkov na konzultácie s ich zástupcami alebo odborovými organizáciami, autonómie sociálnych partnerov a ich práva uzatvárať kolektívne zmluvy...¹³

Smernicou 2019/1937 nie je dotknutá zodpovednosť členských štátov zaistiť národnú bezpečnosť ani ich právomoc chrániť svoje základné bezpečnostné záujmy. Konkrétne sa nevzťahuje na nahlásenia o porušení pravidiel obstarávania týkajúce sa aspektov obrany alebo bezpečnosti, pokiaľ nie sú upravené v relevantných aktoch Únie.

Taktiež ňou nie je dotknuté uplatňovanie práva Únie ani vnútroštátneho práva týkajúceho sa ktorejkoľvek z týchto oblastí:

- a. ochrana utajovaných skutočností;
- b. ochrana povinnosti právnikov zachovávať mlčanlivosť a povinnosti mlčanlivosti zdravotníckeho personálu;
- c. neverejné porady sudcov;
- d. pravidlá trestného konania.

Smernica nerozširuje ochranu na informácie chránené vnútroštátnymi bezpečnostnými režimami ani na utajované skutočnosti. EÚ nemohla v týchto záležitostiach prijímať právne predpisy, keďže národná bezpečnosť je v kompetencii jednotlivých štátov. Vylúčenie tejto kategórie informácií je významným nedostatkom, ale by mohli byť napravené vnútroštátnymi zákonodarcami, ak sa členské štáty rozhodnú zahrnúť utajované informácie do vnútroštátnej úpravy.¹⁴

Porušenia podľa článku 2 Vecná pôsobnosť

1. ktoré patria do rozsahu pôsobnosti aktov Únie stanovených v prílohe, ktoré sa týkajú týchto oblastí:
  - i) verejné obstarávanie;
  - ii) finančné služby, produkty a trhy a predchádzanie praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu;
  - iii) bezpečnosť a zhoda výrobkov;
  - iv) bezpečnosť dopravy;
  - v) ochrana životného prostredia;
  - vi) ochrana pred žiarením a jadrová bezpečnosť;
  - vii) bezpečnosť potravín a krmív, zdravie a dobré životné podmienky zvierat;
  - viii) verejné zdravie;
  - ix) ochrana spotrebiteľov;
  - x) ochrana súkromia a osobných údajov a bezpečnosť sietí a informačných systémov;
2. poškodzujúce finančné záujmy Únie, ako sa uvádzajú v článku 325 ZFEÚ a ako sa ďalej uvádzajú v relevantných opatreniach Únie;
3. týkajúce sa vnútorného trhu uvedené v článku 26 ods. 2 ZFEÚ vrátane porušení pravidiel Únie o hospodárskej súťaži a štátnej pomoci, ako aj porušenia týkajúce sa vnútorného trhu v súvislosti s konaniami, ktoré porušujú pravidlá v oblasti dane z príjmov právnických osôb alebo dojednaní, ktorých účelom je získať daňové zvýhodnenie, ktoré má byť predmet alebo účel platného práva v oblasti dane z príjmov právnických osôb.

Touto smernicou nie je dotknutá právomoc členských štátov rozšíriť ochranu podľa vnútroštátneho práva na oblasti alebo akty, na ktoré sa uvedené nevzťahuje.

¹³ DEL MONTE, M. C. d., s. 8.

¹⁴ ABAZI, V: The European Union Whistleblower Directive: A 'Game Changer' for Whistleblowing Protection?, Industrial Law Journal, Volume 49, Issue 4, December 2020, Pages 640–656. Dostupné na: <https://academic.oup.com/ilj/article/49/4/640/5941617>

Štátne kompetentné orgány

Úlohou členských štátov je určiť orgány príslušné na prijímanie oznámení, poskytovanie spätnej väzby a prijímanie následných opatrení. Zriadením externých kanálov nahlasovania si tieto povinnosti splnia, ak ide o nezávislé a autonómne kanály, a zároveň spĺňajú nasledovné kritériá:

- a) sú navrhnuté, zriadené a prevádzkované takým spôsobom, ktorý zabezpečí úplnosť, integritu a dôvernosť informácií, a zabráni prístupu k nim zo strany neoprávnených zamestnancov príslušného orgánu;
- b) umožňujú trvalé uchovávanie informácií v súlade s článkom 18 na účely vykonania ďalšieho vyšetrovania.

Malo by sa ponechať na členských štátoch, aby určili **orgány príslušné na prijímanie informácií** o porušeníach, ktoré patria do rozsahu pôsobnosti tejto smernice, a prijímanie vhodných následných opatrení v nadväznosti na nahlásenia. Týmto príslušnými orgánmi by mohli byť justičné orgány, regulačné orgány alebo orgány dohľadu, ktoré sú príslušné v konkrétnych dotknutých oblastiach, alebo orgány so všeobecnejšou príslušnosťou na ústrednej úrovni v členskom štáte, orgány presadzovania práva, protikorupčné subjekty alebo verejní ochrancovia práv.¹⁵

Expertná komisia zdôraznila, že je na členských štátoch, aby sa rozhodli, či **určia jeden príslušný orgán alebo viacero orgánov** špecifických pre daný sektor.¹⁶

¹⁵ Recitál (64) Smernice 2019/937. Dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN-SK/TXT/?from=EN&uri=CELEX%3A32019L1937>

¹⁶ Stretnutie COM z 6.2.2020. 1st meeting of the Commission expert group on Directive (EU) 2019/1937. Dostupné na: <https://ec.europa.eu/transparency/expert-groups-register/screen/meetings/consult?lang=en&meetingId=19233&fromExpertGroups=3709>

4. Úroveň: Členské štáty Európskej únie

4.1 Slovensko

Legislatíva a príslušné orgány

Zákon č. 54/2019 Z. z. o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti v znení zákona č. 189/2023 Z. z. upravuje podmienky poskytovania ochrany osobám v pracovnoprávnom vzťahu v súvislosti s oznamovaním protispoločenskej činnosti, práva a povinnosti osôb pri oznamovaní protispoločenskej činnosti, ako aj zriadenie, postavenie a pôsobnosť Úradu na ochranu oznamovateľov protispoločenskej činnosti.

Osobná pôsobnosť a definícia oznamovateľa:

Oznamovateľom je fyzická osoba, ktorá v dobrej viere urobí oznámenie orgánu príslušnému na prijatie oznámenia alebo zamestnávateľovi¹⁷... Cieľová skupina sú všetky fyzické osoby, ktoré chcú/podávajú správy o porušeníach, ku ktorým došlo v pracovno-súvisiacom kontexte (skutočnosti, o ktorých sa osoba dozvedela v súvislosti s výkonom svojho zamestnania, postavenia, funkcie alebo s činnosťou vo verejnom záujme).¹⁸ Oznámenie možno podať aj anonymne.

Na Slovenskú informačnú službu, Vojenské spravodajstvo a Národný bezpečnostný úrad a ich príslušníkov sa vzťahujú len § 1, 2, 10 a 11. Pri plnení povinností podľa § 10 ods. 8 Slovenskou informačnou službou a Vojenským spravodajstvom nesmie byť ohrozený záujem spravodajskej služby. Dozor nad dodržiavaním tohto zákona vo vzťahu k Slovenskej informačnej službe, Vojenskému spravodajstvu a Národnému bezpečnostnému úradu vykonáva Národná rada SR podľa osobitného predpisu.¹⁹

Vecný rozsah a predmet oznámenia

Oznámením je uvedenie skutočností, o ktorých sa fyzická osoba dozvedela v súvislosti s pracovnoprávnym vzťahom alebo iným obdobným vzťahom a ktoré sa týkajú protispoločenskej činnosti. Kvalifikovaným oznámením je oznámenie, ktoré môže prispieť alebo prispelo k objasneniu závažnej protispoločenskej činnosti alebo k zisteniu alebo k usvedčeniu jej páchatela.

Závažnou protispoločenskou činnosťou sú vybrané trestné činy z Trestného zákona a správne delikty, za ktoré možno uložiť pokutu s hornou hranicou určenou výpočtom alebo s hornou hranicou vo výške najmenej 30 000 EUR.

¹⁷ § 2 písm. a) zákona o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti. Dostupné na: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2019/54/20230901>

¹⁸ Úrad na ochranu oznamovateľov, SR. NEIWA: Who protects Whistleblowers in Europe? Dostupné na: <https://www.huisvoorklokkenluiders.nl/binaries/huisvoorklokkenluiders/documenten/rapporten/2022/12/31/who-protects-whistleblowers-in-europe/Competence+of+NEIWA+Members+Comparative+Report+December+2022.pdf>

¹⁹ Zákon č. 54/2019 Z. z. o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti v znení zákona č. 189/2023 Z. z. Dostupné na: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2019/54/20230901>

4.2 Belgicko

Legislatíva a príslušné orgány

Belgicko pri preberaní Smernice 2019/1937 prijalo dva zákony, jeden pre súkromný sektor a jeden pre sektor verejný²⁰:

- [Zákon z 28. novembra 2022](#) o ochrane oznamovateľov v súkromnom sektore (nadobudol účinnosť 15. februára 2023);
- [Zákon z 8. decembra 2022](#) o oznamovacích kanáloch a ochrane oznamovateľov vo verejnom sektore (vo federálnych vládnych agentúrach a v integrovanej polícii; nadobudol účinnosť 2. januára 2023).

V súlade s článkom 1 [kráľovského výnosu z 22. januára 2023, ktorým sa vymenúvajú príslušné orgány](#) boli podľa predmetu oznámenia uznané pre súkromný sektor viaceré orgány podľa ich vecnej príslušnosti, napr. Federálna agentúra pre jadrovú kontrolu; Federálna agentúra pre lieky a zdravotnícke produkty; Federálna agentúra pre bezpečnosť potravinového reťazca; Úrad na ochranu údajov; Úrad pre finančné služby; Národná banka Belgicka, Národný úrad práce, atď.

V zmysle čl. 14 [zákona z 8. decembra 2022](#) o oznamovacích kanáloch a ochrane oznamovateľov vo federálnych vládnych agentúrach a v integrovanej polícii za externý oznamovací kanál pre porušenia integrity spáchaných v orgánoch federálnej vlády je zriadený pri federálnych ombudsmanoch (ďalej len „Federálny ombudsman“)²¹.

[Federálny ombudsman](#) je orgán nezávislý a nestranný s celoštátnou pôsobnosťou, jeho činnosť sa v oblasti oznamovateľov orientuje len na štátnych zamestnancov a federálnu administratívu na základe zákona o oznamovaní údajných porušení integrity vo federálnej správe štátnymi zamestnancami. Pôsobí však aj ako koordinačný orgán v prípade súkromného aj verejného sektora: po prijatí oznámenia ho ombudsman zašle príslušnému orgánu špecifickému pre dané odvetvie, ako je úrad pre ochranu údajov alebo orgán pre finančné služby a trh.²²

Oznamovatelia z radov národnej bezpečnosti a verejného poriadku

Externý kanál na nahlasovanie porušení integrity pre integrovanú políciu, Koordinačný orgán pre analýzu hrozieb a Generálny inšpektorát federálnej a miestnej polície je [Výbor P](#) (Stály policajný monitorovací výbor).

Stály výbor P sa skladá z 5 riadnych členov vrátane jeho predsedu, ktorým musí byť sudca, a jeho podpredsedu, pričom za každého z nich je určených niekoľko náhradníkov. Členovia sú menovaní na obnoviteľné 6-ročné funkčné obdobie. Má administratívne aj vyšetrovacie oddelenie.

Externý kanál na nahlasovanie porušení integrity Všeobecnej spravodajskej a bezpečnostnej služby alebo Štátnej bezpečnosti, na ktoré sa odvoláva zákon z 30. novembra 1998 o spravodajských a bezpečnostných službách, je [Výbor I](#) (Stály výbor pre kontrolu spravodajských agentúr). Výbory sú zriadené pod federálnym parlamentom.

²⁰ SIOD (príslušný orgán pre správy v boji proti sociálnym podvodom): Informácie o legislatíve. Dostupné na: <https://www.meldpuntsocialefraude.belgie.be/en/whistleblowers-protection.html>

²¹ Pozn. Na čele úradu sú dvaja federálni ombudsmeni (z dôvodu zachovania jazykovej diverzity), francúzsky hovoriaci a holandsky hovoriaci ombudsman. Do funkcie sú menovaní Snemovňou reprezentantov federálneho parlamentu na 6 rokov s možnosťou byť menovaní opakovane iba raz.

²² INTEGRITYLINE: Belgium Finally Passes The EU Whistleblowing Directive. Dostupné na: <https://www.integrityline.com/expertise/blog/belgium-passes-whistleblowing-directive/>

Stály výbor I je kolegiálny orgán, ktorý tvoria 3 členovia rady vrátane predsedu. Výboru pomáha tajomník a jeho administratívni pracovníci a prieskumná služba. Predsedu a členov menuje Snemovňa reprezentantov na obnoviteľné obdobie 6 rokov. Za každého z nich sú vymenovaní aj dvaja náhradníci. Súčasným predsedom výboru je sudca.

Príklad: Policajný personál môže podať hlásenie aj interne alebo externe. Každá policajná zóna má interný oznamovací kanál, ktorý zriadi náčelník štábu. V rámci federálnej polície je za vytvorenie interného oznamovacieho kanála zodpovedný generálny komisár. Zamestnanci môžu tieto kanály použiť aj na anonymné nahlásenie porušení. Ak sa počas interného spracovania oznámenia ukáže, že šetrenie nie je možné vykonať nestranným spôsobom, úradník postúpi spis Výboru P so súhlasom oznamovateľa. Policajný personál sa tiež môže rozhodnúť, že podá oznámenie priamo externému kanálu, Výboru P.²³

Oznamovateľ má nárok na psychologickú, sociálnu, technickú a mediálnu podporu, právnu pomoc v trestnom a občianskom konaní a finančnú pomoc v prípadnom súdnom konaní od Federálneho inštitútu pre ľudské práva. Medzi jeho povinnosti patrí tiež podávanie správ parlamentu o ochrane oznamovateľov a presadzovanie ochrany ich práv.²⁴

Vzhľadom na osobitosti legislatívy Belgicka smerujúcu k pozdvihovaniu práv jazykových komunit a procesu vedúcemu k úplnej transpozícii smernice bola ako posledná prijatá spoločná vyhláška Francúzskeho spoločenstva a Valónskeho regiónu o sprostredkovateľskej službe spoločnej pre Francúzske spoločenstvo a Valónsky región.²⁵

Definícia oznamovateľ, osobná pôsobnosť a vecný rozsah

Definícia oznamovateľov vychádza zo Smernice 2019/1937, využíva sa spojenie v profesionálnom kontexte na pokrytie všetkých prípadných a reálnych zamestnaneckých a obdobných vzťahov. Zákon sa nevzťahuje na oznámenia vylúčené čl. 3 Smernice 2019/1937 (Vzťah k iným aktom Únie a vnútroštátnym ustanoveniam). V prípade súkromného sektora zákon stanovuje spoločné minimálne štandardy na ochranu oznamovateľov ako sú uvedené v Smernici 2019/1937 (odvetvové). V prípade verejného sektora²⁶ môžu oznamovatelia nahlásiť akékoľvek porušenie²⁷.

²³ Droits Quotidiens Legal Design: Directive européenne Lanceurs d'alerte : désormais, les auteurs de signalement seront aussi protégés au sein des organismes de la police intégrée. Dostupné na:

<https://polinfo.kluwer.be/NewsView.aspx?contentdomains=POLINFO&id=VS300985741&lang=fr>

²⁴ Transparency International: How well do EU countries protect whistleblowers? Dostupné na:

https://images.transparencycdn.org/images/2023_How-well-do-EU-countries-protect-whistleblowers_EN.pdf

²⁵ Ďalšou inštitúciou je flámsky ombudsman menovaný flámskym parlamentom limitovaný územnou pôsobnosťou. Prijíma len podania len od zamestnancov verejného sektora vo flámskom regióne. V Belgicku pôsobí tiež ombudsman pre nemecký hovoriacu komunitu. Zodpovedá sa parlamentu. Oznámenie mu môžu podať zamestnanci verejnej správy a samosprávy. Viac v publikácii Úradu na ochranu oznamovateľov, SR. NEIWA: Who protects Whistleblowers in Europe? Dostupné na:

<https://www.huisvoorklokkenuiders.nl/binaries/huisvoorklokkenuiders/documenten/rapporten/2022/12/31/who-protects-whistleblowers-in-europe/Competence+of+NEIWA+Members+Comparative+Report+December+2022.pdf>

²⁶ Čl. 2 a 5 zákona z 28. novembra 2022 o ochrane oznamovateľov v súkromnom sektore. Dostupné na:

https://www.ejustice.just.fgov.be/cgi/article_body.pl?language=nl&caller=summary&pub_date=22-12-15&numac=2022042980 a zákon z 8. decembra 2022 o oznamovacích kanáloch a ochrane oznamovateľov vo federálnych vládnych agentúrach a v integrovanej polícii. Dostupné na: https://www.ejustice.just.fgov.be/cgi/article_body.pl?language=nl&caller=summary&pub_date=22-12-23&numac=2022034749

²⁷ Transparency International: How well do EU countries protect whistleblowers? Dostupné na:

https://images.transparencycdn.org/images/2023_How-well-do-EU-countries-protect-whistleblowers_EN.pdf

4.3 Bulharsko

Legislatíva a príslušné orgány

Pomerne nový [zákon o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti](#) (február 2023) upravuje podmienky a opatrenia na ochranu osôb vo verejnom a súkromnom sektore predkladajúcich oznámenia o porušovaní bulharských právnych predpisov alebo aktov Európskej únie, ktoré ohrozujú alebo poškodzujú verejný záujem.

Ako ústredný externý kanál oznamovania zákon určuje [Komisiu na ochranu osobných údajov](#). Táto spracúva oznámenia a následne ich smeruje príslušným orgánom na základe vecnej príslušnosti daného orgánu (napr. Komisia na ochranu hospodárskej súťaže, Bulharská národná banka, Komisia pre ochranu spotrebiteľa, predseda Agentúry jadrového dozoru, Bulharský úrad pre bezpečnosť potravín, atď.).²⁸ Komisia môže nezávisle vykonať kontrolu oznámení o porušeníach, ktorých sa dopustili orgány podľa čl. 20; na tento účel má právo požadovať a prijímať informácie od štátnych orgánov a orgánov obce, s výnimkou orgánov podľa čl. 20 ods. 1 bodu 2, ako aj od právnických a fyzických osôb, ktoré sú potrebné na zistenie ďalších skutkových okolností.²⁹ Kontrolu v Komisii môže vykonať ombudsman³⁰.

Definícia oznamovateľa a osobná pôsobnosť

Nahlasujúcou osobou podľa tohto zákona je fyzická osoba, ktorá oznámi alebo zverejní informáciu o porušení, o ktorom sa dozvedela v súvislosti s pracovnou činnosťou, ako to ustanovuje smernica 2019/1937.³¹

Zákon v čl. 9 ako prekážku začatia konania uvádza anonymné oznámenia. Uvedené bolo odôvodnené tým, že anonymné nahlasovanie vytvára riziká a predpoklady pre škodlivé správanie a predkladanie nepravdivých a/alebo veľkého počtu nepodstatných oznámení.³² Ďalej však v čl. 10 uvádza, že osoby, ktoré anonymne podali oznámenie, boli následne identifikované a stali sa predmetom odvetných akcií, majú právo na ochranu pri splnení podmienok vybraných ustanovení zákona.

Vecný rozsah a predmet oznámenia

Zákon rozširuje vecnú pôsobnosť Smernice 2019/1937 v dvoch smeroch, umožňuje oznamovanie o porušení bulharskej legislatívy (nielen príslušných právnych aktov EÚ) a zahŕňa aj ďalšie

²⁸ Viac v čl. 20 zákona o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti. Dostupné na: <https://lex.bg/bg/laws/ldoc/2137231156>

²⁹ Pozn. V Čl. 20 sú vymenované všetky vecne príslušné orgány štátnej správy. Čl. 20 ods. 1 a 2 sú Komisia na ochranu hospodárskej súťaže, Komisia pre finančný dohľad, Bulharská národná banka; Štátna agentúra národnej bezpečnosti, Komisia pre verejný dohľad nad štatutárnymi audítormi, Komisia pre ochranu spotrebiteľa (za porušenie zákona o úveroch na nehnuteľnosti spotrebiteľom v prípadoch, keď vykonáva kontrolu nad jeho dodržiavaním).

³⁰ Čl. 30 zákona o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti. Dostupné na: <https://lex.bg/bg/laws/ldoc/2137231156>

³¹ KPMG: New Whistleblowing Law. Dostupné na: <https://kpmg.com/bg/en/home/insights/2023/02/new-whistleblowing-law.html>

³² DataGuidance: Bulgaria: The Bulgarian Whistleblowing Act – what you need to know. Dostupné na: <https://www.dataguidance.com/opinion/bulgaria-bulgarian-whistleblowing-act-what-you-need>

porušenia, ako sú pracovné právo, štátna služba, dane, trestné činy³³, čo sa najmä v oblasti pracovného práva považuje za odvážny krok legislatívcom.³⁴

Zákon sa nevzťahuje na oznámenia vylúčené čl. 3 Smernice 2019/1937 (Vzťah k iným aktom Únie a vnútroštátnym ustanoveniam).³⁵

4.4 Cyprus

Legislatíva a príslušné orgány

Začiatkom roka 2022 nadobudol účinnosť zákon o ochrane osôb nahlasujúcich porušenia práva EÚ a vnútroštátneho práva. V zákone nie je spomenutý žiadny príslušný orgán, hoci sa o externých kanáloch uvádza v kapitole III. zákona. V usmerneniach na lepšie vykonávanie právnych predpisov v oblasti ochrany oznamovateľov vypracovanými [Úradom komisára pre právne predpisy](#) sa uvádza:

„To, že v zákone nie je určený jediný príslušný orgán na prijímanie externých oznámení, vyplýva zo skutočnosti, že samotný zákon pokrýva širokú škálu oblastí vnútroštátneho práva a práva EÚ, na ktoré možno oznámenia podávať (verejné zákazky, bezpečnosť výrobkov, ochrana životného prostredia, verejné zdravie, ochrana spotrebiteľa, ochrana osobných údajov, trestné činy, trestné činy korupcie,...) (pozri § 4 a § 31 zákona a príslušnú prílohu zákona). Z toho vyplýva, že za „príslušné orgány“ sa považujú existujúce subjekty, ktoré už dostávajú sťažnosti, informácie alebo sú zodpovedné za dohľad a/alebo vyšetrovanie porušení týkajúcich sa porušení, na ktoré sa vzťahuje zákon. Napríklad:

- za korupčné činy možno považovať kompetentné orgány [Nezávislý protikorupčný úrad](#) a políciu, keďže už na základe svojich kompetencií prijímajú podnety v súvislosti s korupčnými trestnými činmi,
- za porušenia týkajúce sa osobných údajov možno príslušný orgán považovať za splnomocnenca pre ochranu osobných údajov.

Okrem orgánov určených zákonom na základe vyššie uvedenej definície má Rada ministrov právomoc určiť ďalšie príslušné orgány. Konkrétne v prípade, ak sa zistí, že už neexistuje orgán na prijímanie príslušných správ o určitých typoch porušení, ktoré patria do pôsobnosti zákona, môže Rada ministrov dekrétom určiť štátny subjekt ako príslušný na účely prijímania a monitorovania danej oblasti.³⁶

Definícia oznamovateľa a osobná pôsobnosť

Oznamovateľ je fyzická osoba zo súkromného alebo verejného sektora, ktorá nahlasuje alebo zverejňuje informácie o porušeniach získané počas svojej pracovnej činnosti. V definícii sa

³³ Transparency International: How well do EU countries protect whistleblowers? Dostupné na: https://images.transparencycdn.org/images/2023_How-well-do-EU-countries-protect-whistleblowers_EN.pdf

³⁴ DataGuidance: Bulgaria: The Bulgarian Whistleblowing Act - what you need to know. Dostupné na: <https://www.dataguidance.com/opinion/bulgaria-bulgarian-whistleblowing-act-what-you-need>

³⁵ Čl. 4 zákona o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti. Dostupné na: <https://lex.bg/bg/laws/ldoc/2137231156>

³⁶ Usmernenie Úradu komisára pre právne predpisy k zákonu o ochrane oznamovateľov. Dostupné na: [Οδηγός προς Αρμόδιες Αρχές - final.pdf \(olc.gov.cy\)](#)

vychádza zo Smernice 2019/1937 a používa sa spojenie „ktoré získali informácie o porušeníach v súvislosti so zamestnaním“.³⁷

*Zaujímavosť: Opatrenia na ochranu nahlasujúcich osôb stanovené v kapitole VI sa podľa potreby vzťahujú aj na tretie osoby spojené s nahlasujúcou osobou, ktoré môžu byť v súvislosti s pracovnou činnosťou vystavené odvetným opatreniam, vrátane kolegov nahlasujúcej osoby alebo príbuzných v dôsledku manželstva alebo príbuzenstva až do štvrtého stupňa.*³⁸

Vecný rozsah a predmet oznámenia

Okrem minimálneho štandardu zákon spresňuje v osobitnej časti ďalšiu vecnú príslušnosť v oblasti súvisiacej so spáchaním alebo možným spáchaním trestného činu, najmä trestné činy korupcie, nedodržanie akejkoľvek právnej povinnosti, ktorá bola uložená, porušenia, ktoré ohrozujú alebo môžu ohroziť bezpečnosť alebo zdravie akejkoľvek osoby ako aj tie, ktoré spôsobujú alebo môžu spôsobiť škodu na životnom prostredí.

Zákon sa nevzťahuje na oznámenia vylúčené čl. 3 Smernice 2019/1937 (Vzťah k iným aktom Únie a vnútroštátnym ustanoveniam) vrátane národnej bezpečnosti, čo je uvedené nasledovne: Ustanovenia zákona sa nevzťahujú na oznámenia o porušení pravidiel v oblasti obrany alebo zmlúv týkajúcich sa obrany alebo bezpečnosti, pokiaľ sa na ne nevzťahujú príslušné akty Európskej únie.

4.5 Česko

Legislatíva a príslušné orgány

Zákonom o ochrane oznamovateľov za externý kanál určil Ministerstvo spravodlivosti ČR.³⁹

Definícia oznamovateľa a osobná pôsobnosť

V definícii sa vychádza zo Smernice 2019/1937. Oznámenie môže podať fyzická osoba, ktorá vykonáva alebo vykonávala prácu alebo inú obdobnú činnosť, v súvislosti s ktorou oznámenie podáva.

Negatívne je na právnej úprave hodnotený aj fakt, že zákon neposkytuje ochranu anonymným oznámeniam.⁴⁰ Je totiž na rozhodnutí povinného subjektu, či sa ho rozhodne prijať a prešetriť. Také oznámenia sa však nemusia vybavovať v lehotách a spôsobom stanoveným zákonom. Ochrana podľa tohto zákona však patrí pôvodne anonymnému oznamovateľovi až od chvíle, keď je jeho totožnosť odhalená osobe, ktorá by ho mohla vystaviť odvetnému opatreniu.⁴¹

³⁷ Usmernenie Úradu komisára pre právne predpisy k zákonu o ochrane oznamovateľov. Dostupné na: [Οδηγός προς Αρμόδιες Αρχές - final.pdf \(olc.gov.cy\)](#)

³⁸ Zákon o ochrane osôb nahlasujúcich porušenia práva EÚ a vnútroštátneho práva. Dostupné na: https://www.cylaw.org/nomoi/enop/non-ind/2022_1_6/full.html

³⁹ Hlava III zákona o ochrane oznamovateľov. Dostupné na: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-221> a Úrad na ochranu oznamovateľov, SR. NEIWA: Who protects Whistleblowers in Europe? Dostupné na: <https://www.huisvoorklokkenluiders.nl/binaries/huisvoorklokkenluiders/documenten/rapporten/2022/12/31/who-protects-whistleblowers-in-europe/Competence+of+NEIWA+Members+Comparative+Report+December+2022.pdf>.

⁴⁰ Transparency International. Zajišťí nový zákon dostatečnou ochranu oznamovateľů? Dostupné na: <https://www.transparency.cz/zajisti-novy-zakon-dostatecnou-ochranu-oznamovatelu/>

⁴¹ Justice.cz: Informace pro oznamovatele dle zákona na ochranu oznamovatelů. Dostupné na: <https://oznamovatel.justice.cz/informace-pro-oznamovatele/>

Z oznamovania porušenia sú s ohľadom na ochranu národných obranných a bezpečnostných záujmov vylúčené informácie týkajúce sa činnosti spravodajských služieb Českej republiky (*Bezpečnostná informačná služba, Úrad pre zahraničné styky a informácie, Vojenské spravodajstvo*). Týmto je rešpektovaná osobitná povaha spravodajských služieb a chránené ich všetky aktíva slúžiace účelu ich fungovania. Informácie o činnosti spravodajských služieb nesmú byť prostredníctvom vnútorného oznamovacieho systému, Ministerstva spravodlivosti alebo uverejnením oznámené kýmkoľvek, t. j. súčasným alebo bývalým príslušníkom alebo zamestnancom spravodajských služieb alebo akoukoľvek treťou osobou, ktorá sa dozvedela informácie o činnosti spravodajských služieb bez ohľadu na to, či sa jedná o utajované informácie alebo nie.

Spravodajské služby disponujú vnútorným oznamovacím systémom, ktorý ich príslušníkom alebo zamestnancom umožňuje oznámiť podozrenie na porušenie, ku ktorému by v prostredí spravodajských služieb mohlo dochádzať, a to vrátane povinnosti prešetrenia takeého oznámenia vecne príslušným útvarom spravodajskej služby. V neposlednom rade existuje príslušnými zákonmi stanovená parlamentná (vonkajšia) kontrola činnosti spravodajských služieb, ktorá predstavuje dôležitý prvok dohľadu nad zákonnosťou ich fungovania a sui generis externý oznamovací systém.⁴² ...Utajované informácie a informácie, ktoré by mohli ohroziť podstatný bezpečnostný záujem štátu, sú z pôsobnosti návrhu zákona výslovne vyňaté. Na návrh odvolateľa, ktorý podal oznámenie..., však môže odvolací orgán priznať odkladný účinok odvolaniu proti rozhodnutiu, ktoré mohlo mať znaky odvetného opatrenia alebo pozastaviť jeho vykonateľnosť, i v prípadoch podľa odseku 1 (napr. personálne rozkazy v služobnom pomere).⁴³

Vecný rozsah a predmet oznámenia

Zákon predpokladá, že predmetom oznámenia môžu byť vybrané porušenia (ďalšie trestné činy a závažné správne delikty) a rozširuje vecnú pôsobnosť oproti Smernici 2019/1937⁴⁴. Môže ísť najmä o porušenie, ktoré má znaky trestného činu; má znaky priestupku, za ktorý zákon stanovuje pokutu najmenej 100 000 Kč, porušuje zákon, alebo porušuje iný právny predpis alebo nariadenie Európskej únie vo vybraných oblastiach (napr. ochrana životného prostredia, ochrana spotrebiteľa a podobne).⁴⁵

Podľa § 3 zákona o ochrane oznamovateľov, *ak mal oznamovateľ oprávnené dôvody sa domnievať, že oznámenie bolo nevyhnutné na odhalenie porušenia, oznámenie nie je porušením bankového tajomstva, zmluvnej povinnosti zachovávať mlčanlivosť, povinnosti zachovávať mlčanlivosť podľa daňového poriadku ani povinnosti zachovávať mlčanlivosť podľa iných právnych predpisov upravujúcich prácu alebo inú obdobnú činnosť*⁴⁶, s výnimkou povinnosti mlčanlivosti, ako je určená Smernicou 2019/1937, pričom spresňuje rozsah nasledovne:... s výnimkou

- a) zabezpečiť ochranu utajovaných informácií a informácií, ktorých vyzradenie by zjavne mohlo ohroziť prebiehajúce trestné konanie, alebo ochranu osobitných skutočností podľa zákona upravujúceho krízové konanie,
- b) zachovávať mlčanlivosť pri výkone činnosti

⁴² Dôvodová správa k návrhu zákona ochrane oznamovateľov. Dostupné na: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2023-171/souvislosti>

⁴³ Pozri § 150 zákona o ochrane oznamovateľov. Dostupné na: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-221>

⁴⁴ Dôvodová správa k návrhu zákona ochrane oznamovateľov. C. d.

⁴⁵ CHVÁTALOVÁ, D.: Ochrana oznamovateľů v České republice. Dostupné na:

<https://www.pravniprostor.cz/clanky/ostatni-pravo/ochrana-oznamovatele-v-ceske-republice>

⁴⁶ Pozn. Keďže verejný záujem preváži. Dôvodová správa k návrhu zákona ochrane oznamovateľov, c. d., s. 62

1. notára, notárskeho kandidáta a notárskeho koncipienta,
  2. prokurátora, asistenta prokurátora a právneho čakatela ,
  3. advokáta a advokátskeho koncipienta,
  4. súdneho exekútora, exekútorského kandidáta a exekútorského koncipienta,
  5. sudcu, sudcu Ústavného súdu, asistenta sudcu a justičného kandidáta,
  6. zamestnancov notára, súdneho exekútora, advokáta a zamestnancov spoločnosti, prostredníctvom ktorej advokát vykonáva advokáciu ako spoločník podľa zákona upravujúceho výkon advokácie, alebo obdobnej zahraničnej spoločnosti, alebo ďalšej osoby, ktorá sa v rámci takej spoločnosti podieľa na poskytovaní právnych služieb,
- c) zachovávať mlčanlivosť pri poskytovaní právnej pomoci v konaní pred súdom alebo iným orgánom verejnej moci, alebo
- d) zachovávať mlčanlivosť pri poskytovaní zdravotných služieb.

Oznámením podľa tohto zákona nie je časť oznámenia, ktorá obsahuje informácie

- a) ktorých oznámenie by mohlo bezprostredne ohroziť podstatný bezpečnostný záujem Českej republiky; podstatným bezpečnostným záujmom Českej republiky sa na účely tohto zákona rozumie
1. zvrchovanosť, územná celistvosť a demokratické základy Českej republiky,
  2. vnútorný poriadok a bezpečnosť, vrátane kritickéj infraštruktúry a informačných systémov verejnej správy,
  3. vo väčšom rozsahu životy a zdravie osôb,
  4. ochrana informácií o verejnom obstarávaní v oblasti obrany alebo bezpečnosti, ibaže je zadávanie týchto zákaziek upravené predpisom Európskej únie,
  5. plnenie medzinárodných záväzkov v oblasti obrany,
  6. významné bezpečnostné operácie, alebo
  7. bojaskopnosť ozbrojených síl Českej republiky,
- b) o činnosti spravodajských služieb Českej republiky, alebo
- c) ktorých oznámenie by predstavovalo porušenie povinnosti zachovávať mlčanlivosť duchovných v súvislosti s výkonom spovedného tajomstva alebo práva obdobného spovednému tajomstvu.

Keďže časť oznámenia obsahujúceho takéto informácie sa nebude považovať za oznámenie podľa návrhu zákona, nebude mu v súvislosti s takými informáciami priznávaná ochrana. Vo vzťahu k informáciám obsiahnutým vo zvyšnej časti oznámenia sa však už ochrana podľa návrhu zákona uplatní. Z dôvodu zrozumiteľnosti boli prípady ohrozenia podstatného bezpečnostného záujmu vymedzené taxatívnym spôsobom. Týmto ustanovením nie je dotknutá zodpovednosť za neoznámenie trestného činu podľa § 368 Trestného zákonníka.⁴⁷

Za účelom neprelamovania spovedného tajomstva a zachovania náboženskej slobody garantovanej rovnako trestnými predpismi a zákonom č. 3/2002 Zb. o slobode náboženského vyznania a postavenia cirkví a náboženských spoločností.

⁴⁷ Dôvodová správa k návrhu zákona ochrane oznamovateľov, s. 64. Dostupné na: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2023-171/souvislosti>

4.6 Dánsko

Legislatíva a príslušné orgány

Zákon o ochrane oznamovateľov určil za ústredný externý kanál Dánsku agentúru na ochranu údajov⁴⁸ a za osobitné externé kanály ustanovil:

- Ministerstvo spravodlivosti na prijímanie a spracovanie informácií o porušeníach *dánskej policajnej spravodajskej služby*;
- Ministerstvo obrany na prijímanie a spracovanie informácií o porušeníach, pozri oddiel 1 ods. 1 *dánskej obrannej spravodajskej služby*.

Systémy externých kanálov zriadených podľa odvetvových právnych predpisov EÚ zachoval.⁴⁹

Definícia oznamovateľa a osobná pôsobnosť

Oznamovateľom je fyzická osoba, ktorá nahlási alebo zverejní informácie o porušeníach, ku ktorým získala prístup v rámci svojej pracovnej činnosti, a ktorá patrí do týchto skupín osôb určených Smernicou 2019/1937. Týka sa to rovnako súkromného i verejného sektora.

Zaujímavosť: Ohľadom štátnych zamestnancov sa vyskytla počas procesu tvorby i otázka na slobodu prejavu zamestnancov. K tomu má dánske ministerstvo spravodlivosti usmernenie, kde pojednáva aj o ochrane štátnych zamestnancov ako prípadných oznamovateľov (stanovuje i odporúčany postup štátneho zamestnanca, avšak nijakým spôsobom ho nelimituje).

K osobitným externým kanálom pre spravodajské služby dôvodová správa uvádza, že tie majú špeciálne funkcie oprávňujúce pre nich vymedziť schémy externých oznamovateľov; v ich prípade sa kladie dôraz na osobitné hľadiská dôvernosti, keďže vzhľadom na povahu ich činnosti nemožno vylúčiť utajované skutočnosti, vrátane tých informácií o personálnych záležitostiach (napr. podmienky, úroveň vedomostí spravodajských služieb atď.), ktoré môžu byť dôležité pre činnosti spravodajských služieb a mali by zostať utajené, aby sa chránili základné záujmy bezpečnosti štátu a obrana kráľovstva. Príslušné ministerstvá majú všetko potrebné na nahliadnutie do ich činností vrátane predpokladov na identifikáciu možných utajovaných skutočností, ktoré by mohli ohroziť bezpečnosť štátu.⁵⁰

Vecný rozsah a predmet oznámenia

Zákon ide vecne nad rámec Smernice 2019/1937⁵¹ a vzťahuje sa tiež na oznámenia závažných trestných činov alebo iných závažných vecí.

⁴⁸ Pozn. Dánska agentúra na ochranu údajov vedie osobitnú webstránku pre oznamovateľov: <https://whistleblower.dk/>

⁴⁹ Zákon o ochrane oznamovateľov. Dostupné na: <https://www.retsinformation.dk/eli/lt/2021/1436>

⁵⁰ Tlač L 213: Návrh zákona o ochrane oznamovateľov. Dostupné na: https://www.ft.dk/samling/20201/lovforslag/l213/20201_l213_som_fremsat.htm

⁵¹ Vyjadrenia a pripomienky. Výbor pre právne veci. Tlač L 213: Návrh zákona o ochrane oznamovateľov. Dostupné na: <https://www.ft.dk/samling/20201/lovforslag/L213/bilag/1/2374021/index.htm>

4.7 Fínsko

Legislatíva a príslušné orgány

Zákon o ochrane osôb oznamujúcich porušovanie práva Európskej únie a vnútroštátneho práva za centralizovaný externý kanál určil Úrad kancelára spravodlivosti. Úrad musí postúpiť oznámenie príslušnému orgánu, aby overil platnosť oznámenia. Ak neexistuje príslušný orgán pre danú oblasť, oznámenie sa zašle príslušnému ministerstvu. [Úrad kancelára spravodlivosti](#) musí informovať o príslušných orgánoch a poskytovať k nim poradenstvo, oznamovateľ sa totiž môže na príslušné orgány obrátiť priamo.⁵²

Definícia oznamovateľa a osobná pôsobnosť

Tí, ktorí oznámili informácie o porušeníach získané počas svojej práce v postavení určenom Smernicou 2019/1937 sú považovaní za oznamovateľov.⁵³

V dôvodovej správe k návrhu zákona sa uvádza: „Zákon by sa nevzťahoval ani na osoby zodpovedné za vojenskú službu uvedenú v zákone o brannej povinnosti (1438/2007), osoby vykonávajúce dobrovoľnú vojenskú službu uvedenú v zákone o dobrovoľnej vojenskej službe žien (194/1995) alebo osoby zodpovedné za nevojenskú službu uvedenú v zákone o nevojenskej službe (1446/2007). Osoby, ktoré sa zúčastňujú na opatreniach politiky trhu práce, ako sú napríklad pracovné skúšky uvedené v zákone o verejných službách zamestnanosti a podnikateľskej činnosti (916/2012), by boli takisto vylúčené z osobnej pôsobnosti zákona. Uvedené osoby nepatria do osobnej pôsobnosti podľa článku 4 smernice o ochrane oznamovateľov.“⁵⁴

Vecný rozsah a predmet oznámenia

Výnimky z rozsahu pôsobnosti (§ 4) sú prispôbosené národnej legislatíve a vyplývajú z minimálneho rámca Smernice 2019/1937. Do rozsahu pôsobnosti sa zahrnuli vnútroštátne právne predpisy v každej z legislatívnych oblastí, na ktoré sa vzťahuje smernica.⁵⁵

4.8 Francúzsko

Legislatíva a príslušné orgány

Smernica 2019/1937 bola transponovaná [zákonom č. 2022-401](#) z 21. marca 2022 o zlepšení ochrany oznamovateľov protispoločenskej činnosti a je súčasťou [zákona č. 2016-1691](#) z 9. decembra 2016 o transparentnosti, boji proti korupcii a modernizácii hospodárskeho života. Ako uvádza zákon, zoznam orgánov oprávnených na riešenie oznámení (externých kanálov) bude určený vyhláškou Štátnej rady (aktuálne je v platnosti [Vyhláška č. 2022-1284](#)⁵⁶). Tieto orgány každoročne podávajú

⁵² Kancelár spravodlivosti: Ochrana oznamovateľov. Dostupné na: <https://oikeuskansleri.fi/en/about-whistleblower-protection>

⁵³ Zákon o ochrane osôb oznamujúcich porušovanie práva Európskej únie a vnútroštátneho práva. Dostupné na: <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2022/20221171#Pidm46434450931936>

⁵⁴ Návrh vlády HE 147/2022 VP. Dôvodová správa a návrh zákona. Dostupné na: https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/HallituksenEsitys/Sivut/HE_147+2022.aspx

⁵⁵ Tamtiež.

⁵⁶ Vyhláška č. 2022-1284 z 3. októbra 2022 o postupoch zhromažďovania a spracúvania oznámení vydaných oznamovateľmi, ktorou sa ustanovuje zoznam externých orgánov zriadený zákonom č. 2022-401 z 21. marca 2022

správu o svojej činnosti ombudsmanovi. Oznamovateľ môže podať oznámenie príslušnému orgánu, ombudsmanovi, súdnemu orgánu alebo inštitúcii, orgánu alebo agentúre Európskej únie kompetentnej zhromažďovať informácie o porušeníach spadajúcich do pôsobnosti Smernice 2019/1937.

Definícia oznamovateľa a osobná pôsobnosť

Podľa čl. 6 zákona je oznamovateľ fyzická osoba, ktorá bez priamej finančnej náhrady a v dobrej viere oznámi alebo zverejní informácie týkajúce sa trestného činu, trestného činu, ohrozenia alebo poškodenia všeobecného záujmu, porušenia alebo pokusu zakryť porušenie medzinárodného záväzku riadne ratifikovaného alebo schváleného Francúzskom, jednostranného aktu medzinárodnej organizácie prijatého na základe takéhoto záväzku, právom EÚ, zákonom alebo nariadením. Zákon sa uplatňuje rovnako na súkromný ako aj verejný sektor.

Vecný rozsah a predmet oznámenia

Vecný rozsah je širší než minimálny rámec, vo všeobecnosti možno oznámiť trestný čin, porušenie alebo pokus skryť porušenie zákona alebo predpisu, práva Európskej únie, medzinárodného záväzku, jednostranného aktu medzinárodnej organizácie prijatého na základe takéhoto záväzku.⁵⁷ Z režimu oznamovania protispoločenskej činnosti sú vylúčené skutočnosti stanovené čl. 3 Smernice 2019/1937 (Vzťah k iným aktom Únie a vnútroštátnym ustanoveniam).

4.9 Grécko

Legislatíva a príslušné orgány

[Zákon o ochrane osôb, ktoré oznamujú porušenia](#) práva Únie určuje za príslušný orgán pre prijímanie a riadenie hlásení o porušeníach [Národný orgán pre transparentnosť](#).

Definícia oznamovateľa a osobná pôsobnosť

Ustanovenia zákona sa uplatňujú na oznamovateľov definovaných Smernicou 1937/2019 (rovnako na osoby zamestnané vo verejnom alebo súkromnom sektore, ktoré počas svojej práce získali a oznámili informácie o porušeníach).

Vecný rozsah a predmet oznámenia

Vecný rozsah je stanovený ako určuje Smernica 2019/1937. Z režimu oznamovania protispoločenskej činnosti sú vylúčené skutočnosti stanovené čl. 3 Smernice 2019/1937 (Vzťah k iným aktom Únie a vnútroštátnym ustanoveniam).

---

o zlepšení ochrany oznamovateľov. Dostupné na:

<https://www.legifrance.gouv.fr/loda/id/JORFTEXT000046357368/2024-01-08/>

⁵⁷ Ombudsman: Príručka pre oznamovateľov protispoločenskej činnosti. Dostupné na:

<https://www.defenseurdesdroits.fr/guide-du-lanceur-dalerte-314>

4.10 Holandsko

Legislatíva a príslušné orgány

Orgány zodpovedné za prijímanie hlásení a za prijímanie následných opatrení sú určené podľa ich vecnej pôsobnosti⁵⁸ (napr. Holandský úrad pre spotrebiteľov a trhy; Holandský úrad pre finančné trhy; Úrad na ochranu údajov; Holandská banka, Inšpektorát zdravotnej starostlivosti a starostlivosti o mládež;... ako aj organizácie a správne orgány alebo ich jednotky určené výnosom Rady alebo ministerským výnosom, ktoré majú úlohy alebo právomoci v jednej z oblastí uvedených Smernicou 2019/1937).

V Holandsku pôsobí od roku 2016⁵⁹ Úrad pre oznamovateľov, ktorý má poradné a vyšetrovacie oddelenie a jeho úlohou je okrem iného poskytovať pomoc (poradenstvo a informácie) oznamovateľom a postupovať oznámenie vecne príslušnému orgánu.

Nahlasujúca osoba môže:

- oznámiť vyšetrovaciemu oddeleniu podozrenie zo zneužitia na účely vyšetrovania, alebo
- požiadať vyšetrovacie oddelenie, aby začalo vyšetrovanie spôsobu, akým zamestnávateľ konal vo vzťahu k nemu na základe oznámenia.

Vyšetrovacia činnosť úradu sa vzťahuje tak na súkromný ako aj verejný sektor. Naopak nevzťahuje na:

- súdnych úradníkov uvedených v oddiele 1 písm. b) bodoch 1 až 4 zákona o súdnictve,
- každého, kto je alebo bol zapojený do vykonávania zákona o spravodajských a bezpečnostných službách z roku 2017 a zákona o bezpečnostnom preverovaní, pokiaľ ide o vykonávanie týchto aktov.

Pri predkladaní zákona sa objavila otázka práve na jasné zadefinovanie externého kanála pre osoby, ktoré pracujú s tajnými informáciami od spravodajských služieb a tajných bezpečnostných služieb: „Podľa článku 97 zákona o spravodajských a bezpečnostných službách z roku 2017, takýto kanál nahlasovania už bol zriadený na oddelení vybavovania sťažností Dozorného výboru pre spravodajské a bezpečnostné služby (CTIVD). Zákon o spravodajských a bezpečnostných službách z roku 2017 obsahuje v sekcii 7.2.4 postup na nahlásenie podozrenia. Osoby sa však môžu obrátiť s žiadosťou o pomoc na Úrad pre oznamovateľov, no prešetrovanie úradom nebude prichádzať do úvahy. Pre policajtov sú tieto pravidlá zahrnuté vo Všeobecnom právnom postavení policajného zboru a pre vojenských dôstojníkov vo Všeobecných pravidlách pre vojenských štátnych zamestnancov. Môžu tiež podať externé oznámenie Úradu pre oznamovateľov alebo inému príslušnému orgánu.“⁶⁰ Uvedené súviselo práve s iniciatívou jedného z poslancov, ktorí mal záujem na zlepšení navrhovaného zákona o ochrane oznamovateľov: „Mal by pre nich (pozn. pre osoby pracujúce s tajnými informáciami) existovať samostatný kanál, napríklad člen parlamentu alebo Dvor audítorov,...“⁶¹

⁵⁸ Zákon o ochrane oznamovateľov. Dostupný na: <https://wetten.overheid.nl/BWBR0037852/2023-02-18>. Anglický preklad zákona o ochrane oznamovateľov. Dostupný na: <https://www.wetbeschermingklokkenluiders.nl/english>

⁵⁹ LOYENS, K., VANDEKERCKHOVE, W.: The Dutch Whistleblowers Authority in an international perspective: a comparative study. Dostupné na: [https://gala.gre.ac.uk/id/eprint/22444/7/22444%20VANDEKERCKHOVE The Dutch Whistleblowers Authority in an International Perspective 2018.pdf](https://gala.gre.ac.uk/id/eprint/22444/7/22444%20VANDEKERCKHOVE%20The%20Dutch%20Whistleblowers%20Authority%20in%20an%20international%20perspective%202018.pdf)

⁶⁰ List ministra vnútra. Dostupné na: https://www.eerstekamer.nl/nonav/behandeling/20220629/brief_regering_informatie_over_de/document3/f=vlubg2wnl0z6.pdf

⁶¹ Compliance Institute: Omtzigt predkladá memorandum o iniciatíve k zákonu o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti. Dostupné na: <https://compliance-instituut.nl/nieuws/omtzigt-dient-initiatiefnota-in-voor-wet-bescherming-klokkenluiders/>

Definícia oznamovateľa a osobná pôsobnosť

Pred účinnosťou nového zákona sa ochrana poskytovala len priamo zamestnancom, aktuálne sa ochrana poskytuje osobám v rozsahu uvedenom v Smernici 2019/1937.⁶²

Vecný rozsah a predmet oznámenia

Oznámiť možno porušenie alebo riziko porušenia práva Únie, konanie alebo opomenutie, pri ktorom ide o verejný záujem:

- porušenie alebo riziko porušenia právneho ustanovenia alebo interného pravidla, ktoré predstavuje osobitnú povinnosť a ktoré je na základe zákonného ustanovenia určené zamestnávateľom, alebo
- nebezpečenstvo pre verejné zdravie, bezpečnosť osôb, zhoršenie stavu životného prostredia alebo pre riadne fungovanie služby vo verejnom záujme alebo podniku v dôsledku nevhodného správania alebo opomenutia.

4.11 Chorvátsko

Legislatíva a príslušné orgány

Nový [zákon o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti](#) nadobudol účinnosť 23. apríla 2022 (predchádzal mu zákon z roku [2019, ktorý určil ombudsmana](#) ako externý kanál na prijímanie oznámení). Príslušným orgánom pre externé oznamovanie nezrovnalostí je naďalej ombudsman.

Definícia oznamovateľa a osobná pôsobnosť

Definícia vychádza zo Smernice 2019/1937. Oznamovateľ je fyzická osoba, ktorá oznámi alebo verejne odhalí nezrovnalosti, o ktorých sa dozvedela vo svojom pracovnom prostredí... Za „pracovné prostredie“ sú považované odborné činnosti vo verejnom alebo súkromnom sektore, v rámci ktorých bez ohľadu na povahu týchto činností osoby získavajú informácie o porušeníach a v rámci ktorých môžu byť tieto osoby vystavené odvetným opatreniam, ak takéto nezrovnalosti nahlásia...

Vecný rozsah a predmet oznámenia

Vecný rozsah vychádza z rozsahu Smernice 2019/1937 a zároveň dopĺňa: *týkajúce sa iných ustanovení vnútroštátneho práva, ak takéto porušenie tiež ohrozuje verejný záujem.*

Zákon ďalej uvádza, že orgány v oblasti národnej bezpečnosti a obrany prijímajú osobitný zákon (do štyroch mesiacov odo dňa nadobudnutia účinnosti tohto zákona) upravujúci ochranu oznamovateľov a postup oznamovania nezrovnalostí v oblasti kľúčových bezpečnostných a obranných záujmov, ako aj vedenie zodpovednosti za ochranu kľúčových bezpečnostných a obranných záujmov.

⁶² Dôvodová správa k novele zákona o úrade pre oznamovateľov a niektorých ďalších zákonov na implementáciu Smernice 2019/1937. Dostupné na: <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-35851-3.html>

4.12 Írsko

Legislatíva a príslušné orgány

Oznamovatelia v Írsku sú chránení zákonom o chránených oznámeniach z roku 2014, ktorý doplnil zákon z roku 2022⁶³. Ústredný externý kanál je Úrad komisára pre oznámenia, ktorý je súčasťou úradu ombudsmana.

Definícia oznamovateľa a osobná pôsobnosť, vecný rozsah a predmet oznámenia

Osobná a vecná pôsobnosť vyplýva zo Smernice 2019/1937, zároveň sa rozširuje o vnútroštátne predpisy. Zákon má špeciálnu časť, tzv. Osobitné prípady upravené v časti 4, kde sú stanovené spôsoby vykonávania alebo vylúčenia oznámení s niektorými typmi informácií:

Osobitné typy oznámení

V oblasti bezpečnosti, obrany, medzinárodných vzťahoch a spravodajských službách nebude chráneným oznámením to, ktoré nie je vykonané postupom stanoveným v § 18 zákona, t. zn. oznamovatelia môžu takéto informácie nahlásiť interne svojmu zamestnávateľovi, ministrovi alebo osobitnému orgánu ustanovenému zákonom. Uvedené sa *vzťahuje na oznámenia, ktoré by mohli nepriaznivo ovplyvniť bezpečnosť, obranu štátu alebo medzinárodné vzťahy, alebo tie, ktoré odhalia alebo vedú k odhaleniu totožnosti osoby, ktorá poskytla dôverné informácie verejnému orgánu v súvislosti s presadzovaním alebo výkonom zákona alebo akéhokoľvek iného zdroja takýchto informácií, ktoré boli poskytnuté ako dôverné*. Zároveň bez ohľadu, aby bola dotknutá predchádzajúca veta, vzťahuje sa tiež na informácie, ktoré boli získané alebo pripravené na spravodajské účely týkajúce sa bezpečnosti alebo obrany štátu; sa týkajú taktiky, stratégie, operácií obranných síl v štáte alebo mimo neho; odhaľovania, prevencie alebo potlačanie činností, ktorých cieľom alebo tendenciou je podkopávať verejný poriadok alebo autoritu štátu (tento výraz má rovnaký význam ako v oddiele 2 zákona o trestných činoch proti štátu z roku 1939); pozostávajú z komunikácie medzi predsedom vlády a diplomatickou misiou alebo konzulárnym úradom v štáte alebo z komunikácie medzi vládou alebo osobou konajúcou v mene vlády a inou vládou alebo osobou konajúcou v mene inej vlády;...(viac v § 18)⁶⁴.

Ďalej sa tu ustanovuje úrad príjemcu oznámení vo vzťahu k tomuto §. V praxi môže byť vymenovaný súčasný alebo bývalý sudca Najvyššieho súdu na prijímanie oznámení o priestupkoch v oblasti bezpečnosti, obrany, medzinárodných vzťahov a spravodajských služieb.⁶⁵

Postavenie polície

Osobitne sú zákonom o chránených oznámeniach vykonané aj zmeny a doplnenia zákona *polície Garda Síochána* z roku 2005 (viac v § 19), a to nasledovne:

⁶³ Citizens Information: Protection for whistleblowers. Dostupné na:

<https://www.citizensinformation.ie/en/employment/enforcement-and-redress/protection-for-whistleblowers/>

⁶⁴ Zákon o chránených oznámeniach. Dostupné na:

<https://www.irishstatutebook.ie/eli/2014/act/14/section/18/enacted/en/html#sec18>

⁶⁵ GOV.ie: Protected Disclosures Act: Information for Citizens and Public Bodies. Dostupné na: <https://www.gov.ie/ga/foilsuichan/e20b61-protected-disclosures-act-guidance-for-public-bodies/?referrer=http%3A%2F%2Fwww.gov.ie%2Fprotected-disclosures%2Fstatutory-review-of-the-act>

Chránené oznámenia týkajúce sa Garda Síochána

102A. (1) Ak sa zverejnenie týkajúce polície Garda Síochána sprístupní komisii ombudsmana... komisia môže, ak sa to zdá žiaduce vo verejnom záujme, prešetriť toto zverejnenie, a to aj vtedy, ak pracovník (v zmysle uvedeného zákona), ktorý toto zverejnenie vykonal, je príslušníkom polície Garda Síochána...

Postavenie obranných zložiek

Zmena a doplnenie zákona o ombudsmanovi (obránné sily) z roku 2004

“(3A) Ak sa sťažnosť týka toho, že osoba potrestala oznamovateľa alebo mu hrozila sankciou (v zmysle zákona o chránenom zverejnení z roku 2014) alebo spôsobila alebo umožnila inej osobe trestať alebo hroziť sankciou sťažovateľovi za to, že poskytla chránené zverejnenie (v zmysle tohto zákona):

- ombudsmanovi nič nebráni vo vyšetrovaní akéhokoľvek konania, ktoré je predmetom oznámenia, a
- ombudsman nemôže rozhodnúť, že nevykoná vyšetrovanie akéhokoľvek takéhoto konania, a nemôže rozhodnúť o zastavení vyšetrovania akéhokoľvek takéhoto konania, pretože nebola podaná žiadna sťažnosť podľa oddielu 114 zákona z roku 1954.”.

Zmena... nemá vplyv na právo sťažovať sa podľa zákona o obrane z roku 1954...

Zaujímavosťou⁶⁶ je, že verejný sektor spolupracuje s Transparency International v oblasti ochrany oznamovateľov. Jej úlohou je zabezpečiť call centrum, kde sa môžu oznamovatelia s dôverou obrátiť.

4.13 Litva

Legislatíva a príslušné orgány

V zmysle [zákona o ochrane oznamovateľov Litovskej republiky](#) funkcie príslušného orgánu zriadeného týmto zákonom vykonáva Prokuratúra Litovskej republiky.⁶⁷ Rozhodnutím generálneho prokurátora bola úloha ochrany oznamovateľov pridelená oddeleniu vnútorného vyšetrovania.⁶⁸

Orgán dostáva všetky externé hlásenia o oznamovaní ako jediný externý kanál v krajine. Úrad prijíma oznámenia, prešetruje ich a uznáva oznamovateľa. Taktiež zasiela oznámenia a informácie o priestupkoch iným orgánom podľa ich pôsobnosti. Okrem toho môže generálna prokuratúra koordinovať postup iných orgánov pri vyšetrovaní informácií o priestupkoch, môže tiež vyšetrovať obvinenia z odvetných opatrení voči oznamovateľom.

Definícia oznamovateľa a osobná pôsobnosť

Oznamovateľ je fyzická osoba, ktorá poskytuje informácie o porušení, o ktorom sa dozvedela zo svojho služobného, pracovného alebo zmluvného vzťahu v tejto inštitúcii alebo počas pracovného

⁶⁶ Department for Public Expenditure, NDP Delivery and Reform: Protected Disclosures Act, Statutory guidance for public bodies and prescribed persons. Dostupné na: <https://www.gov.ie/pdf/?file=https://assets.gov.ie/277081/c8a506a6-1e4c-41de-bc7f-6cba598f7638.pdf#page=null>

⁶⁷ Zákon o ochrane oznamovateľov. Dostupné na: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/3832a702d8ea11e782d4fd2c44cc67af/asr>

⁶⁸ Prokuratúra Litovskej republiky: Ochrana oznamovateľov. Dostupné na: <https://www.prokuraturos.lt/lt/veiklos-sritys/praneseju-apsauga/8266>

pomeru alebo iných zmluvných vzťahov (vychádza zo Smernice 2019/1937). Anonymné oznámenia sa neprijímajú.⁶⁹

Vecný rozsah a predmet oznámenia

Podľa zákona sa informácie o porušeníach poskytujú z dôvodu (rozširuje pôsobnosť Smernice 2019/1937):

- *nebezpečenstva pre verejnú bezpečnosť alebo zdravie, život alebo zdravie osoby;*
- *nebezpečenstva pre životné prostredie;*
- *marenia alebo nezákonného ovplyvňovania vyšetrovania orgánmi činnými v trestnom konaní alebo výkonu spravodlivosti súdmi;*
- *financovania nezákonných činností;*
- *nezákonného alebo netransparentného využívania verejných finančných prostriedkov alebo aktív;*
- *nezákonne nadobudnutého majetku;*
- *zatajovania následkov spáchaného porušenia, marenie určenia rozsahu následkov;*
- *iného porušenia.*

Poskytnutie vedome nepravdivej informácie alebo informácie zahŕňajúcej štátne tajomstvo alebo služobné tajomstvo neposkytuje osobe záruky podľa tohto zákona. Kto poskytol vedome nepravdivé údaje alebo vyzradil štátne tajomstvo alebo služobné tajomstvo alebo služobné tajomstvo, zodpovedá podľa právnych úkonov.

4.14 Lotyšsko

Legislatíva a príslušné orgány

V zmysle [zákona o ochrane oznamovateľov](#) je za kontaktné miesto stanovená [Štátna kancelária](#)⁷⁰.

Definícia oznamovateľa a osobná pôsobnosť

Oznamovateľ je fyzická osoba, ktorá poskytne informáciu o možnom porušení, ktoré môže poškodiť verejný záujem, ak považuje takéto údaje za pravdivé a boli získané pri plnení pracovných povinností alebo zakladaní právnych vzťahov súvisiacich s plnením pracovných povinností alebo v praxi a ktorej by mohli byť poskytnutím takýchto informácií spôsobené nepriaznivé následky. Oznamovateľ môže osloviť príslušný orgán priamo alebo podať oznámenie prostredníctvom Štátnej kancelárie. Anonymné oznámenia nie sú podporované.⁷¹

Vecný rozsah a predmet oznámenia

Na účely zákona je porušenie trestný čin, správne porušenie alebo iné porušenie právnych noriem (konanie alebo opomenutie), ako aj porušenie záväzných etických alebo profesijných noriem.

⁶⁹ Publikácia prokuratúry Litovskej republiky k ochrane oznamovateľov. Dostupné na:

<https://www.prokuraturos.lt/data/public/uploads/2023/06/praneseju-apsauga-lietuvoje-studija.pdf>

⁷⁰ Pozn. Štátna kancelária je ústredným orgánom štátnej správy. Je priamo podriadená [predsedovi vlády](#) a jej úlohou je zabezpečiť fungovanie práce vlády (pozn. postavenie ako Úrad vlády na Slovensku). Dostupné na: https://www.mk.gov.lv/lv/valsts-kanceleja?utm_source=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F

⁷¹ Transparency International: How well do EU countries protect whistleblowers? Dostupné na:

https://images.transparencycdn.org/images/2023/How-well-do-EU-countries-protect-whistleblowers_EN.pdf

Za oznámenie nemožno považovať:

1. poskytovanie vedomo nepravdivých informácií;
2. zverejnenie informácií obsahujúcich úradné tajomstvo;
3. nahlasovanie len o porušení osobných záujmov;
4. porušenie dôvernosti komunikácie medzi advokátom a klientom, lekárom a pacientom;
5. zverejnenie tajomstva o poradách sudcov a nezverejnených informácií získaných na neverejných pojednávaniach;
6. zverejňovanie informácií týkajúcich sa vykonávania osobitných vyšetrovacích činností, ako aj zverejňovanie informácií získaných v dôsledku týchto činností;
7. zverejnenie informácií týkajúcich sa konzultácií so zástupcami zamestnancov alebo odborových zväzov, ako aj so zmluvnými stranami kolektívnej zmluvy, pokiaľ sú dotknuté informácie potrebné na uzatvorenie alebo zmenu kolektívnej zmluvy.

4.15 Luxembursko

Legislatíva a príslušné orgány

Zákomom zo 16. mája 2023, ktorým sa transponuje smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1937 z 23. októbra 2019 o ochrane osôb, ktoré nahlasujú porušenia práva Únie ([zákon o ochrane oznamovateľov](#)) sa na ochranu oznamovateľov zriadil [ohlasovací úrad](#), ktorý podlieha ministrovi spravodlivosti. Externé kanály sú určené podľa vecnej príslušnosti a v článku 18 zákona sa uvádza ich zoznam.

Definícia oznamovateľa a osobná pôsobnosť

Osobná pôsobnosť vychádza zo Smernice 2019/1937 (viac v čl. 2 zákona)⁷² aj v súkromnom aj vo verejnom sektore. Oznamovateľom sa rozumie fyzická osoba, ktorá nahlasuje alebo zverejňuje informácie o porušeníach, ku ktorým došlo pri výkone jej profesionálnej činnosti.

Vecný rozsah a predmet oznámenia

Hoci sa Smernica 2019/1937 vzťahuje len na niektoré akty a oblasti činnosti Únie, luxemburská vláda sa v súlade s programom vlády rozhodla rozšíriť vecnú pôsobnosť Smernice 2019/1937 na celé vnútroštátne právo.⁷³ Porušenie na účely zákona znamená konanie alebo opomenutie, ktoré:

- a) je nezákonné; alebo
- b) je v rozpore s predmetom alebo účelom priamo uplatniteľných ustanovení vnútroštátneho alebo európskeho práva;

Úprava sa nevzťahuje na oznámenia v rozsahu čl. 3 Smernice 2019/1937.⁷⁴

⁷² GERDEMANN, S (ed.): Europe's New Whistleblowing Laws Research Papers). 2nd European Conference on Whistleblowing Legislation. KAFTERANIS, D: The Transposition of the Whistleblowers Directive in Luxembourg. Dostupné na:

https://library.oapen.org/viewer/web/viewer.html?file=/bitstream/handle/20.500.12657/75558/gerdemann_whistleblowing.pdf?sequence=1&isAllowed=y

⁷³ Gouvernement.lu: Luxemburský právny rámec na ochranu oznamovateľov. Dostupné na:

https://gouvernement.lu/fr/dossiers/gouv_mj%2Bfr%2Bdossiers%2B2023%2Banceurs-d-alerte.html

⁷⁴ Zákon zo 16. mája 2023, ktorým sa transponuje smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1937 o ochrane osôb, ktoré nahlasujú porušenia práva Únie. Dostupné na: <https://legilux.public.lu/eli/etat/leg/loi/2023/05/16/a232/jo>

4.16 Maďarsko

Legislatíva a príslušné orgány

V § 32 zákona č. XXV z roku 2023 o sťažnostiach, oznámeniach vo verejnom záujme a pravidlách týkajúcich sa oznamovania porušení ([zákon o sťažnostiach a oznámeniach vo verejnom záujme](#)) sú uvedené príslušné orgány ako externé kanály na podávanie oznámení. Oznámenie je zákonné, ak oznamovateľ podal svoje oznámenie legálne v jednom zo systémov určenom pre oznámenia, v samostatnom alebo v chránenom systéme nahlasovania, ktorý prevádzkuje Komisár pre základné práva. [Komisár pre základné práva](#) slúži aj ako orgán na centralizovaný zber údajov.⁷⁵

Definícia oznamovateľa a osobná pôsobnosť

Oznamovateľ je na účely tohto zákona fyzickou osobou v rozsahu Smernice 2019/1937.⁷⁶ Ochranu nepožíva osoba, ktorá ako príslušník orgánov činných v trestnom konaní, Vojenskej národnej bezpečnostnej služby alebo Národného daňového a colného úradu oznamovaním poruší zákonom vymedzené pravidlá činnosti týchto orgánov (viac nižšie).

Vecný rozsah a predmet oznámenia

Zákon vymedzuje rozsah oznámenia širšie ako Smernica 2019/1937. Podľa ustanovení zákona môže byť predmetom oznámenia akýkoľvek nezákonný alebo podozrivý nezákonný čin alebo iné informácie súvisiace s porušením.⁷⁷

V zmysle § 48 zákona platí: *S výnimkou uvedenou v § 43⁷⁸ nemá oznamovateľ nárok na ochranu podľa tohto odseku, ak*

- nahlásením poruší ustanovenia o ochrane utajovaných skutočností,*
- pri hlásení nedodrží zákonnú povinnosť mlčanlivosti o lekárskej mlčanlivosti a mlčanlivosti advokáta,*
- ako člen cirkvi alebo náboženského združenia, ktorý vykonáva náboženské obrady, pri oznámení poruší nedodrží povinnosť mlčanlivosti, ktorou je viazaný ho z titulu svojho povolania riadi,*
- pri podávaní oznámenia vo vzťahu k súdnym rozhodnutiam poruší pravidlá o ochrane zákonom chráneného tajomstva,*
- nahlásením poruší pravidlá nakladania s údajmi podľa trestného poriadku,*
- ako príslušník orgánov činných v trestnom konaní, Vojenskej národnej bezpečnostnej služby alebo Národného daňového a colného úradu oznamovaním poruší zákonom vymedzené pravidlá činnosti týchto orgánov.*

⁷⁵ VÁRADI, B.: Hlavné ustanovenia zákona o sťažnostiach, oznámeniach vo verejnom záujme a pravidlách oznamovania protispoločenskej činnosti. Dostupné na: <https://munkajogilap.hu/a-panaszokrol-a-kozerdeku-bejelentesekrol-valamint-a-visszaeletek-bejelentesevel-osszefuggo-szabalyokrol-szolo-torveny-fobb-rendelkezesei/>

⁷⁶ Kinstellar: Hungarian parliament adopts new Whistleblowing Act. Dostupné na: <https://www.kinstellar.com/upload/Hungarian%20parliament%20adopts%20new%20Whistleblowing%20Act.pdf>

⁷⁷ Kopolyi (law firm): Domestic legislation transposing the „Whistleblowing” Directive has been published. Dostupné na: <https://kopolyi.com/en/domestic-legislation-transposing-the-whistleblowing-directive-has-been-published/>

⁷⁸ Pozn. Výnimka súvisí so štátnou pomocou, ktorá sa poskytuje aj v danom prípade: Štát poskytuje právnu pomoc, informácie a rady o postupoch a opravných prostriedkoch, ktoré majú oznamovatelia k dispozícii, o pravidlách ochrany oznamovateľov podľa tohto zákona a o právach a povinnostiach oznamovateľov.

4.17 Malta

Legislatíva a príslušné orgány

Ústredným externým kanálom je ombudsman, ktorý rieši oznámenia aj v prípade, ak nie je stanovený iný orgán príslušný na riešenie veci. [Zákon o ochrane oznamovateľov](#) ich uvádza viacero (v tabuľke a prehľadne spolu s oblasťami pôsobnosti).

Definícia oznamovateľa a osobná pôsobnosť

Oznamovateľ je každý zamestnanec (v rozsahu Smernice 2019/1937) bez ohľadu na to, či ide o súkromný alebo verejný sektor.⁷⁹ Zákon sa podľa § 2 ods. 3 *nevzťahuje na príslušníkov disciplinárneho zboru, na príslušníkov bezpečnostnej služby alebo na osoby zamestnané v zahraničnej, konzulárnej alebo diplomatickej službe vlády, kým minister neupraví spôsob, akým sa na ne budú uplatňovať ustanovenia tohto zákona, a v tom prípade môže minister neuplatniť alebo zmeniť ustanovenia tohto zákona, ak je to potrebné na účely ochrany národnej bezpečnosti, obrany, spravodajstva, verejného poriadku a medzinárodných vzťahov štátu.*

Podľa § 22 zákona, v ktorom sa stanovujú osoby alebo skupiny osôb vyňaté z pôsobnosti zákona, sa uvádza, že *minister môže z akéhokoľvek dôvodu na účely ochrany národnej bezpečnosti, obrany, verejného poriadku a medzinárodných vzťahov štátu oznámením vo vestníku vyňať ktorúkoľvek osobu alebo skupinu osôb bez spätého účinku od všetkých alebo niektorých ustanovení tohto zákona, ktorý sa mu môže zdať dostatočný. Každá takáto výnimka môže podliehať takým podmienkam alebo splneniu takýchto iných postupov, formalít alebo povinností, ktoré minister považuje za vhodné.*

Zákon ponecháva na rozhodnutí orgánu, či anonymné oznámenie prijme, nakoľko podľa zákona nie sú anonymne uskutočnené oznámenia chráneným oznámením.

Vecný rozsah a predmet oznámenia

Výnimky z uplatňovania sú uvedené v rozsahu Smernice 2019/1937 a uvádza: *S výnimkou ustanovení § 6A písm. c) zákona o služobnom tajomstve nič v tomto zákone neoprávňuje osobu sprístupniť chránené informácie, zverejňovať informácie chránené právnou a lekárskou profesiou a zverejnenie takýchto informácií nie je chráneným oznámením na účely tohto zákona. Týmto zákonom nie je dotknuté uplatňovanie zákonov o ochrane utajovaných skutočností, o utajených súdnych poradách a o trestnom konaní.*⁸⁰

4.18 Nemecko

Legislatíva a príslušné orgány

[Zákon o lepšej ochrane oznamovateľov \(HinSchG\)](#) stanovil [Externý federálny spravodajský úrad pri Spolkovom úrade spravodlivosti](#), externý kanál federácie pre oznamovateľov, ktorý prijíma oznámenia, ak neexistujú príslušné iné orgány (ďalšie možno nájsť v § 20 a nasl. HinSchG)⁸¹.

⁷⁹ Justiceministry.gov.mt: Whistleblower's Act. Dostupné na:

<https://justiceministry.gov.mt/en/justice/whistleblower/Pages/Whistleblower%27s-Act.aspx>

⁸⁰ Zákon o ochrane oznamovateľov. Dostupné na: <https://legislation.mt/eli/cap/527/eng>

⁸¹ Viac na stránke Ministerstva spravodlivosti: Povinnosti útvarov pre ochranu oznamovateľov. Dostupné na:

https://www.bundesjustizamt.de/DE/MeldestelledesBundes/ZustaendigkeitderMeldestellen/ZustaendigkeitderMeldestellen_node.html

Definícia oznamovateľa a osobná pôsobnosť

Zákon poskytuje o. i. ochranu fyzickým osobám, ktoré získali informácie o porušeníach v súvislosti so svojou profesijnou činnosťou alebo pred začatím odbornej činnosti a ktoré ich oznámia alebo oznámia ohlasovacím úradom ustanoveným v tomto zákone (oznamovatelia).⁸²

Vecný rozsah a predmet oznámenia

§ 2 zákona rozširuje pôsobnosť vyplývajúcu zo Smernice 2019/1937⁸³ aj na iné porušenia⁸⁴. Oznámenie nespadá do rozsahu pôsobnosti HinSchG, ak obsahuje tieto informácie:

- informácie týkajúce sa národnej bezpečnosti alebo základných bezpečnostných záujmov štátu, najmä vojenských alebo iných bezpečnostných citlivých záležitostí vo vecnej príslušnosti federálneho ministerstva obrany alebo kritických infraštruktúr v zmysle vyhlášky o kritickej infraštruktúre BSI,
- informácie od spravodajských služieb federácie alebo spolkových krajín alebo od orgánov alebo iných verejných orgánov federácie alebo spolkových krajín, pokiaľ plnia úlohy v zmysle § 10 bod 3 zákona o bezpečnostnej previerke alebo v zmysle zodpovedajúcich právnych ustanovení spolkových krajín, alebo
- informácie o zadávaní verejných zákaziek a koncesii, ktoré patria do rozsahu pôsobnosti článku 346 Zmluvy o fungovaní Európskej únie.

Do pôsobnosti tohto zákona nepatrí ani oznámenie, ak je v rozpore s:

- 1 povinnosťou zachovávať mlčanlivosť alebo dôvernosť v súvislosti s materiálnou alebo organizačnou ochranou utajovaných skutočností, pokiaľ nejde o oznámenie trestného činu internému spravodajskému úradu, úlohami interného spravodajského úradu nebola poverená žiadna tretia strana (napr. externá právnická firma) a príslušná povinnosť mlčanlivosti alebo dôvernosti sa týka utajovaných skutočností spolkovej vlády podľa § 4 ods. 2 č. 4 zákona o bezpečnostnej previerke [VS-LEN NA ÚRADNÉ POUŽITIE] alebo na rovnocenné utajované skutočnosti v súlade s právnymi predpismi spolkových krajín,
- 2 utajenie súdnych porád,
- 3 povinnosti zachovávať mlčanlivosť advokátov, obhajcov v konaniach upravených zákonom, patentových zástupcov a notárov,...
- 4 povinnosti lekárov, zubných lekárov, farmaceutov a členov akejkoľvek inej zdravotníckej profesie, ktorá si na vykonávanie alebo používanie profesijného titulu vyžaduje štátom regulovanú odbornú prípravu, s výnimkou veterinárnych lekárov, pokiaľ ide o porušenia týkajúce sa bezpečnosti potravín a krmív, ekologickej výroby a označovania ekologických výrobkov, ochrany zemepisných označení poľnohospodárskych výrobkov a potravín vrátane vína, aromatizovaných vínnych výrobkov a liehovín a zaručených tradičných špecialít na uvádzanie prípravkov na ochranu rastlín na trh a ich používanie, ako aj na zdravie a dobré životné podmienky zvierat, pokiaľ sa týkajú ochrany hospodárskych zvierat, ochrany zvierat počas usmrčovania, držania voľne žijúcich zvierat v zoológických záhradách, ochrany zvierat používaných na vedecké účely, prepravy zvierat a súvisiacich činností; alebo

⁸² § 1 zákona o lepšej ochrane oznamovateľov. Dostupné na: https://www.gesetze-im-internet.de/hinschg/_1.html

⁸³ K&L Gates: German whistleblower protection act enters into force. Dostupné na: <https://www.klgates.com/German-Whistleblower-Protection-Act-Enters-into-Force-7-11-2023>

⁸⁴ § 2 zákona o lepšej ochrane oznamovateľov. Dostupné na: https://www.gesetze-im-internet.de/hinschg/_2.html

- 5 povinnosti zachovávať mlčanlivosť osôb, ktoré sa na základe zmluvného vzťahu vrátane spoločného výkonu povolania, prípravnej činnosti alebo akejkoľvek inej pomocnej činnosti zúčastňujú na odborných činnostiach osôb podliehajúcich služobnému tajomstvu uvedených v bodoch 2, 3 a 4.

V praxi osoby, ktoré musia pri svojej práci narábať s utajovanými skutočnosťami, tiež nesmú oznamovať nič, čo sa z nich dozvedeli. V prípade, že s týmito informáciami nakladajú policajti, ani tí nesmú vykonať oznámenie s obsahom týchto informácií.⁸⁵ Zaujímavosťou je informačný portál Spoločnosti pre občianske slobody (GFF), ktorý policajtov informuje o ich právach v projekte/kampani: [Nahláste to! Spolupráca na zlepšení ochrany oznamovateľov v policajnom zbore](#).⁸⁶

4.19 Portugalsko

Legislatíva a príslušné orgány

[Zákon o ochrane oznamovateľov](#) ustanovuje zoznam externých kanálov, ktoré by v súlade so svojimi právomocami a kompetenciami mali alebo mohli viesť o predmetnej záležitosti. V prípadoch, keď neexistuje príslušný orgán na prejednanie, oznámenie sa adresuje [Národnému protikorupčnému mechanizmu](#) (MENAC), a ak oznámenie smeruje voči MENAC, prokuratúre, ktorá sa ňou bude zaoberať, a to začatím vyšetrovania, ak skutočnosti opísané v oznámení predstavujú trestný čin. Ak sa delikt týka trestného činu alebo správneho deliktu, externé sťažnosti možno vždy podať prostredníctvom prokuratúry alebo orgánov kriminálnej polície.⁸⁷

Definícia oznamovateľa a osobná pôsobnosť

Definícia vyplýva zo Smernice 2019/1937. *Fyzická osoba, ktorá oznámi alebo zverejní porušenie na základe informácií získaných v rámci svojej profesionálnej činnosti, bez ohľadu na povahu tejto činnosti a odvetvie, v ktorom sa vykonáva, sa považuje za oznamovateľa.*

Vecný rozsah a predmet oznámenia

Oznámenie sa môže týkať porušení, ku ktorým došlo, dochádza alebo v prípade ktorých možno odôvodnene očakávať, že budú spáchané, ako aj pokusov o zatajenie takýchto porušení. Výnimky vychádzajú zo Smernice 2019/1937. Ustanoveniami tohto zákona nie sú dotknuté pravidlá trestného konania alebo konania o správnych deliktoch v ich správnom alebo súdnom konaní.

4.20 Rakúsko

Legislatíva a príslušné orgány

Zákon o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti – [HSchG](#) upravuje podmienky poskytovania ochrany oznamovateľom a určuje aj pôsobnosť [Federálneho úradu pre prevenciu a boj proti korupcii](#) (§ 15 HSchG). Je to inštitúcia rakúskeho federálneho ministerstva vnútra. Organizačne je de iure zriadený mimo Generálneho riaditeľstva pre verejnú bezpečnosť a má celoštátnu pôsobnosť.⁸⁸

⁸⁵ DigitSite36: German Whistleblower Protection Act: Police officers should report violations themselves. Dostupné na: <https://digit.site36.net/2023/07/12/german-whistleblower-protection-act-police-officers-should-report-violations/>

⁸⁶ Spoločnosť pre občianske slobody (GFF): Das Projekt „Mach Meldung! Dostupné na: <https://www.mach-meldung.org/>

⁸⁷ Čl. 12 zákona o ochrane oznamovateľov. Dostupné na: <https://diariodarepublica.pt/dr/detalhe/lei/93-2021-176147929>

⁸⁸ Federálny úrad pre prevenciu a boj proti korupcii. Dostupné na: <https://www.bak.gv.at/en/101/start.aspx>

Definícia oznamovateľa a osobná pôsobnosť

Podľa § 2 HSChG sa ochrana vzťahuje na osoby (vyplýva zo Smernice 2019/1937), ktoré získali informácie o porušení zákona na základe prebiehajúceho alebo predchádzajúceho profesionálneho vzťahu s právnickou osobou v súkromnom (§ 5 ods. 11) alebo vo verejnom sektore (§ 5 ods. 10).

Vecný rozsah a predmet oznámenia

Zákon síce odkazuje na niektoré trestné činy vnútroštátnej legislatívy, no niektoré stoja mimo pôsobnosti zákona. Vecná pôsobnosť závisí aj od veľkosti organizácie, v ktorej oznamovateľ pracuje.⁸⁹ Taktiež ako predpokladá Smernica 2019/1937 niektoré citlivé oblasti, ako napríklad povinnosti mlčanlivosti zdravotníckych pracovníkov, právnikov a pastora, sú výslovne vylúčené z HSChG. Tiež vylučuje informácie zverených pastora práve uznanej cirkvi alebo náboženskej spoločnosti. Existujú aj osobitné ustanovenia týkajúce sa takzvaných utajovaných skutočností, t. j. záležitostí v záujme národnej bezpečnosti utajované skutočnosti: *informácie, materiály alebo správy v zmysle § 3 ods. 39 spolkového zákona o verejnom obstarávaní v oblasti obrany a bezpečnosti z roku 2012, Spolkovej zbierky zákonov I č. 10/2012 alebo § 2 vyhlášky o informačnej bezpečnosti, Spolkovej zbierky zákonov II č. 548/2003 zmenenej Spolkovou zbierkou zákonov II č. 268/2022; s nimi sa môžu oboznamovať len osoby, ktoré prešli bezpečnostnou previerkou alebo sa jej musia podrobiť*.

4.21 Rumunsko

Legislatíva a príslušné orgány

Orgány príslušné na prijímanie oznámení o porušeníach [zákona č. 361/2022 o ochrane oznamovateľov vo verejnom záujme](#) sú:

- a) orgány verejnej moci a inštitúcie, ktoré podľa osobitných právnych ustanovení prijímajú a riešia oznámenia o porušení zákona v rámci svojej pôsobnosti;
- b) [Národná agentúra pre integritu](#),
- c) iné verejné orgány a inštitúcie, ktorým agentúra oznámenie predkladá na riešenie.

Rumunsko zvolilo podobu stručného a veľmi všeobecného zákona, bez zavádzania nových inštitúcií či zvláštneho statusu oznamovateľa.⁹⁰

Definícia oznamovateľa a osobná pôsobnosť

Oznamovateľ je fyzická osoba, ktorá nahlási alebo zverejní informácie o porušeníach práva získané v pracovnom kontexte (vyplýva zo Smernice 2019/1937; súčasné alebo minulé profesionálne činnosti akejkoľvek povahy, platené alebo neplatené, vykonávané v rámci orgánov, verejných inštitúcií, iných právnych subjektov verejného práva, ako aj v rámci právnických osôb súkromného práva, na základe ktorých môžu osoby získať informácie o porušeníach práva a môžu byť vystavené odvetným opatreniam v prípade ich nahlásenia).

⁸⁹ Viac v Transparency International: How well do EU countries protect whistleblowers? Dostupné na: https://images.transparencycdn.org/images/2023/How-well-do-EU-countries-protect-whistleblowers_EN.pdf

⁹⁰ Str. 111 Dôvodovej správy návrhu zákona o ochrane oznamovateľov v ČR.

Vecný rozsah a predmet oznámenia

Vecný rozsah je daný Smernicou 2019/1937.⁹¹ Tento zákon sa nevzťahuje na nahlásenia porušení pravidiel verejného obstarávania v oblasti obrany a národnej bezpečnosti, ak spadajú pod čl. 346 Zmluvy o fungovaní Európskej únie. Týmto zákonom nie sú dotknuté ustanovenia týkajúce sa rozsahu uvedenom v Smernici 2019/1937 (ochrana utajovaných skutočností, služobné tajomstvo advokáta, dôvernosc' lekárskych informácií, utajenie súdnych porád, trestný poriadok).

4.22 Slovinsko

Legislatíva a príslušné orgány

Externými oznamovacími orgánmi sú orgány vymenované v čl. 14 [zákona o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti](#). Ak v oblasti, ktorej sa oznámené porušenie týka, neexistuje žiadny externý oznamovací orgán, oznamovateľ predloží oznámenie [Komisii pre prevenciu korupcie](#) (jej právomoci upravuje čl. 26 zákona, o. i. pomáha a radí oznamovateľom, a vydáva odporúčania). Všetky orgány zverejňujú informácie o podporných opatreniach, ak však nevedia ochranu poskytnúť, môže tak so súhlasom oznamovateľa urobiť Komisia.⁹² Slovinsko prijalo komplexný zákon, zahrňujúci okrem ochrany oznamovateľov i oblasť konfliktu záujmov a ďalšie opatrenia súvisiace s bojom proti korupcii.⁹³

Definícia oznamovateľa a osobná pôsobnosť

Oznamovateľ je fyzická osoba, ktorá nahlasuje alebo zverejňuje informácie a porušenia získané v pracovnom prostredí (súčasný alebo minulý pracovný vzťah a podobný vzťah v súkromnom alebo verejnom sektore).

Vecný rozsah a predmet oznámenia

Zákon sa vzťahuje na oznamovanie porušení predpisov, ktoré sa uplatňujú v Slovenskej republike. Zákon neplatí, ak sa použije zákon upravujúci trestné konanie a zákon upravujúci ochranu utajovaných skutočností, ak tento zákon neustanovuje inak. Nevzťahuje sa na obmedzenia zverejňovania informácií určené predpismi na úseku ochrany utajovaných skutočností, služobného tajomstva advokátov, zdravotníckych pracovníkov a odborných zdravotníckych pracovníkov, mlčanlivosti o poradách súdov a pravidiel trestného konania. Zákon sa nevzťahuje na porušenia, ku ktorým došlo viac ako dva roky⁹⁴ pred podaním oznámenia.

4.23 Španielsko

Legislatíva a príslušné orgány

[Zákon č. 2/2023](#) z 20. februára 2023, ktorým sa upravuje ochrana osôb, ktoré nahlasujú regulačné a protikorupčné porušenia ustanovuje, že každá fyzická osoba môže oznámiť Nezávislému orgánu

⁹¹ https://images.transparencycdn.org/images/2023_How-well-do-EU-countries-protect-whistleblowers_EN.pdf

⁹² Zákon o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti. Dostupné na: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO8518>

⁹³ Str. 111 Dôvodovej správy návrhu zákona o ochrane oznamovateľov v ČR. Dostupné na: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-221>

⁹⁴ Viac v Transparency International: How well do EU countries protect whistleblowers? Dostupné na: https://images.transparencycdn.org/images/2023_How-well-do-EU-countries-protect-whistleblowers_EN.pdf

na ochranu oznamovateľov alebo príslušným regionálnym orgánom alebo subjektom akékoľvek konanie alebo opomenutie zahrnuté do rozsahu pôsobnosti tohto zákona.

Doplňujúca poznámka: Zákon oprávňuje vládu Španielska na vytvorenie nezávislého správneho orgánu, zatiaľ však nebol vytvorený.⁹⁵ Nezávislým orgánom na ochranu oznamovateľov v Katalánsku je Katalánsky úrad pre boj proti podvodom.⁹⁶

Definícia oznamovateľa a osobná pôsobnosť

Definícia vychádza zo Smernice 2019/1937 bez ohľadu na to, či oznamovateľ pôsobí v súkromnom alebo verejnom sektore. Španielska legislatíva nepriamo vylučuje z ochrany oznamovateľov v podstate celé bezpečnostné sily a zbory, a to obmedzením vecného rozsahu spôsobom: *povinnosť zachovávať mlčanlivosť bezpečnostných síl a zborov v rozsahu ich činnosti*, čo v praxi spôsobuje výkladové problémy (pozri nižšie **Rozbor**).

Postavenie bezpečnostných síl a zborov totiž upravuje zákon 2/1986 o bezpečnostných silách a zboroch a medzi ne sa zaraďuje:

- a) štátne bezpečnostné sily a zbory pod vládou štátu.
- b) policajné zbory pod správou autonómnych oblastí.
- c) policajné zložky pod vedením miestnych orgánov.⁹⁷

Rozbor: *Práve v parlamentnom procese (na základe pozmeňujúceho a doplňujúceho návrhu baskickej parlamentnej skupiny) bol tento výraz nahradený širším výrazom „bezpečnostné sily a zbor“, ktorý zahŕňa regionálne a miestne policajné sily. Ako už Štátna rada uviedla vo svojom stanovisku č. 1361/2022, toto vylúčenie presahuje rámec toho, čo povoľuje smernica 2019/1937.*

...takže sa možno domnievať, že táto časť zákona nie je v súlade so Smernicou 2019/1937, keďže stanovuje plošné vylúčenie bezpečnostných síl a zborov en bloc z celého mechanizmu oznamovania informácií a ochrany oznamovateľov. A tým nie je dotknutá skutočnosť, že možno tvrdiť, že smernica je priamo uplatniteľná a má prednosť pred ustanoveniami vnútroštátneho práva, t. j. že osoby, ktoré sú súčasťou orgánov činných v trestnom konaní, majú právo, napriek podmienkam zákona 2/2023, používať právny prostriedok na oznamovanie porušení práva Európskej únie.

...Treba však poznamenať, že už v dôvodovej správe k odporúčaniu Rady Európy o ochrane oznamovateľov (2014, odseky 46 a 47) sa uznáva, že hoci môžu existovať legitímne dôvody uplatňovať súbor obmedzení týkajúcich sa národnej bezpečnosti, tieto obmedzenia musia byť založené na obsahu samotných informácií, a nie na kategóriách jednotlivcov oznamovateľov (ako sú napríklad príslušníci polície alebo vojenský personál). Skupina GRECO okrem toho odporučila Španielsku, aby vykonalo úplné preskúmanie súčasných postupov oznamovania nezrovnalostí v polícii a civilnej garde s hlavným cieľom posilniť ochranu skutočnej totožnosti oznamovateľov a zamerať sa na obsah poskytnutých informácií (správa o dodržiavaní predpisov, prijatá skupinou GRECO na svojom 88. plenárnom zasadnutí v Štrasburgu 20. – 22. septembra 2021).⁹⁸

⁹⁵ GrupoArtico34: Autoridad Independiente de Protección del Informante. Dostupné na: <https://protecciondatos-lopj.com/empresas/autoridad-independiente-proteccion-informante/>

⁹⁶ Antifrau.cat: Quién es la Autoridad Independiente de Protección del Informante en Catalunya. Dostupné na: <https://antifrau.cat/es/quien-es-autoridad-independiente-proteccion-informante-cataluna>

⁹⁷ Čl. 2 zákona č. 2/2023 z 20. februára 2023, ktorým sa upravuje ochrana osôb, ktoré nahlásujú regulačné a protikorupčné porušenia. Dostupné na: <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-1986-6859>

⁹⁸ FERNÁNDEZ, S.: Sporné vylúčenie orgánov činných v trestnom konaní z rozsahu oznamovania protispoločenskej činnosti. Dostupné na: <https://www.hayderecho.com/2023/09/21/la-cuestionable-exclusion-de-las-fuerzas-y-cuerpos-de-seguridad-del-ambito-del-whistleblowing/>

Vecný rozsah a predmet oznámenia

Okrem porušovania predpisov EÚ, oznámenia môžu smerovať aj na konania alebo opomenutia predstavujúce závažný alebo veľmi závažný trestný čin alebo správny delikt. V každom prípade sa pod ním budú chápať všetky závažné alebo veľmi závažné trestné alebo správne delikty, ktoré spôsobujú hospodársku škodu štátnej pokladnici a sociálnemu zabezpečeniu. Ochrana podľa tohto zákona sa nevzťahuje na informácie ovplyvňujúce utajované skutočnosti. Zákon nemá vplyv ani na povinnosti vyplývajúce z ochrany služobného tajomstva zdravotníkov a právnikov, povinnosť zachovávať mlčanlivosť bezpečnostných síl a zborov v rozsahu ich činnosti, ako aj na tajomstvo súdnych rokovaní. Ustanovenia zákona sa nevzťahujú na informácie týkajúce sa porušení postupov verejného obstarávania, ktoré obsahujú utajované skutočnosti alebo ktoré boli vyhlásené za tajné alebo vyhradené, alebo na informácie, ktorých vykonanie musia sprevádzať osobitné bezpečnostné opatrenia v súlade s platnými právnymi predpismi, alebo ak si to vyžaduje ochrana záujmov nevyhnutných pre bezpečnosť štátu.

4.24 Švédsko

Legislatíva a príslušné orgány

Od 17. decembra 2021 platí nový [zákon o ochrane oznamovateľov](#) (2021:890 o ochrane osôb, ktoré nahlasujú pochybenia).⁹⁹ Priamo v zákone sa neustanovujú externé kanály oznamovania, kapitola 6 zákona totiž ukladá mandát vláde vymenovať príslušné orgány: *Orgán vymenovaný vládou ako príslušný orgán v konkrétnej oblasti zodpovednosti je povinný*

1. mať kanály externého nahlasovania a postupy nahlasovania a následných opatrení a
2. prijímať, sledovať a poskytovať spätnú väzbu k hláseniam o pochybeniach v oblasti zodpovednosti. Vláda môže vydať ďalšie nariadenia o povinnostiach orgánov, ktoré boli určené ako príslušné orgány.

Zoznam orgánov je daný [vyhláškou \(2021:949\) o ochrane osôb, ktoré nahlasujú pochybenia](#)¹⁰⁰, pričom ak nie je príslušný iný orgán, je možné kontaktovať [Švédsky úrad pre pracovné prostredie](#). Ten musí zabezpečiť, aby prevádzkovatelia plnili svoje povinnosti týkajúce sa interných kanálov nahlasovania a postupov nahlasovania a následných opatrení v súlade s týmto zákonom.

Definícia oznamovateľa a osobná pôsobnosť

Oznamovateľ je osoba, ktorá v súvislosti s pracovnou činnosťou prijala alebo získala informácie o pochybení a nahlási ich a ktorá patrí k jednej alebo viacerým z týchto kategórií osôb... obdobne stanovenými Smernicou 2019/1937.

Vecný rozsah a predmet oznámenia

Zákon sa nevzťahuje na oznamovanie:

⁹⁹ Zákonom sa nahrádza predchádzajúci zákon o oznamovateľoch, zákon (2016:749) o osobitnej ochrane pred odvetnými opatreniami voči zamestnancom, ktorí upozornia na závažné pochybenie. Dostupné na: <https://www.arbetsgivarverket.se/arbetsgivarguiden/visselblasarlagen> a v švédskej zbierke zákonov: <https://svensksforfattningssamling.se/doc/2021890.html>

¹⁰⁰ Pozn. Zoznam orgánov má spracované v tabuľke Švédsky úradu pre pracovné prostredie. Dostupné na: <https://www.av.se/om-oss/visselblasarlagen/extern-rapporteringskanal/lista-over-myndigheter-med-ansvar-enligt-ansvarsomrade-enligt-forordning-2021949/>

1. utajovaných skutočností v súlade so zákonom o ochrannnej bezpečnosti (2018:585) alebo
2. informácií týkajúcich sa národnej bezpečnosti pri činnostiach orgánu v oblasti obrany a bezpečnosti. Vláda môže s podporou kapitoly 8 § 7 vydať podrobnejší predpis o orgánoch uvedených v odseku 2 prvého odseku.

Ich zoznam je uvedený vo vyhláške, jedná sa o Fortifikačnú agentúru, Ozbrojené sily, Správu obranného materiálu, Obrannú rozhlasovú stanicu, Súd pre obranné spravodajstvo, Inšpekciu strategických produktov, Štátnu inšpekciu obranného spravodajstva, Bezpečnostnú políciu, Výskumný ústav obrany a Služobný a skúšobný orgán obrany.¹⁰¹

4.25 Taliansko

Legislatíva a príslušné orgány

Dňa 15. marca bol v úradnom vestníku uverejnený [Legislatívny dekrét č. 24](#) z 10. marca z 2023 na vykonávanie Smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1937 o ochrane osôb, ktoré nahlasujú porušenia práva Únie a ustanovenia týkajúce sa ochrany oznamovateľov porušenia vnútroštátnych regulačných ustanovení (legislatívny dekrét o ochrane oznamovateľov). Definitívne nadobudol účinnosť 15. júla 2023¹⁰². Pred vydaním tohto dekrétu bola problematika oznamovateľov regulovaná odlišne vo verejnom a súkromnom sektore (následne sa zjednotila)¹⁰³. Ústredný externý kanál pre oznamovateľov je [Národný protikorupčný orgán](#) (ANAC).

Definícia oznamovateľa a osobná pôsobnosť

Legislatívny dekrét sa vzťahuje na širokú škálu oznamovateľov pracujúcich v súkromnom alebo verejnom sektore vrátane osôb, ktoré podávajú oznámenia po skončení svojho zamestnania (vrátane toho, čo ustanovuje Smernica 2019/1937).¹⁰⁴

Vecný rozsah a predmet oznámenia

Všetky oznámenia obsahujúce informácie (vrátane podozrení) týkajúce sa porušenia národnej a európskej legislatívy, ktoré môžu mať vplyv na verejný záujem, integritu verejnej správy alebo súkromných spoločností, sú chránené nariadeniami o oznamovaní protispoločenskej činnosti (správne delikty, delikty, trestné činy,...).¹⁰⁵

¹⁰¹ Vyhláška (2021:949) o ochrane osôb, ktoré nahlasujú pochybenia. Dostupné na:

<https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/forordning-2021949-om-skydd-for-personer-som-sfs-2021-949/>

¹⁰² StudioEco: Whistleblowing: L'attuazione italiana della Direttiva (UE) 2019/1937 a maggior garanzia della protezione delle persone che segnalano violazioni del diritto. Dostupné na: <https://www.studioeco.it/whistleblowing-lattuazione-italiana-della-direttiva-ue-2019-1937-a-maggior-garanzia-della-protezione-delle-persone-che-segnalano-violazioni-del-diritto/>

¹⁰³ AMSL Avvocati: La nuova disciplina del Whistleblowing in Italia. Dostupné na: <https://www.amsl-law.it/la-nuova-disciplina-del-whistleblowing-in-italia/>

¹⁰⁴ StudioEco: Whistleblowing: L'attuazione italiana della Direttiva (UE) 2019/1937 a maggior garanzia della protezione delle persone che segnalano violazioni del diritto. Dostupné na: <https://www.studioeco.it/whistleblowing-lattuazione-italiana-della-direttiva-ue-2019-1937-a-maggior-garanzia-della-protezione-delle-persone-che-segnalano-violazioni-del-diritto/>

¹⁰⁵ AMSL Avvocati: La nuova disciplina del Whistleblowing in Italia. Dostupné na: <https://www.amsl-law.it/la-nuova-disciplina-del-whistleblowing-in-italia/>

Ustanovenia legislatívneho dekrétu sa nevzťahujú:

- na spory, nároky alebo žiadosti súvisiace s osobným záujmom nahlasujúcej osoby alebo osoby, ktorá podala sťažnosť na súdny alebo účtovný orgán, ktoré sa týkajú výlučne jej individuálnej práce alebo verejno-pracovných vzťahov alebo týkajúce sa vlastnej pracovnej činnosti, resp. verejné zamestnanecké vzťahy s hierarchicky nadriadenými osobami;
- na hlásenia porušení, ak sú už záväzne upravené Európskou úniou alebo vnútroštátnymi aktmi uvedenými v časti II prílohy k tejto vyhláske alebo vnútroštátnymi aktmi, ktoré predstavujú implementáciu aktov Európskej únie uvedených v časti II. pripojený k smernici (EÚ) 2019/1937, aj keď nie je uvedený v časti II prílohy k tejto vyhláske;
- na oznámenia o porušeníach týkajúcich sa národnej bezpečnosti, ako aj obstarávaní týkajúce sa aspektov obrany alebo národnej bezpečnosti, pokiaľ tieto aspekty nespádajú pod príslušné sekundárne právne predpisy Európskej únie;

ani na uplatňovanie vnútroštátnych ustanovení alebo ustanovení Európskej únie týkajúcich sa utajovaných skutočností, právnických a lekárskejších služobných tajomstiev, mlčanlivosti o rokovaní/poradách súdnych orgánov.¹⁰⁶

Problémy s uplatňovaním

...ministerstvo vnútra a ministerstvo obrany poukázali na to, že uplatňovanie nových predpisov o oznamovaní protispoločenskej činnosti by mohlo viesť k právnym rozporom, ktoré by mohli viesť k nesúladu so súčasnými predpismi jednotlivých ozbrojených síl a polície (civilných a vojenských), ak sa nedosiahne rovnováha medzi novou európskou úpravou a potrebami súvisiacimi s osobitosťami úloh, povinností a funkcií vyplývajúcich z pracovnoprávneho vzťahu príslušných zamestnancov.

Obe ministerstvá pripomenuli, že personál ozbrojených síl a polície podlieha osobitným právnym predpisom, ktoré znamenajú úpravu niektorých „základných slobôd (...) v politickej a odborárskej sfére“ (Ústavný súd rozh. č. 120 z roku 2018), ako aj podrobenie sa sérii povinností, ktoré predstavujú úplne originálny štatút a nie sú porovnateľné s povinnosťami ostatných zamestnancov s cieľom zabezpečiť plnenie ich povinností.

Stanovisko Štátnej rady 1485 z 30. novembra 2023 o uplatňovaní dekrétu na osoby pôsobiace v ozbrojených silách a polícii:

...S cieľom rozptýliť akékoľvek pochybnosti je najprv potrebné pripomenúť ustanovenia o odňatí právomocí medzi EÚ a vnútroštátnymi právnymi systémami v oblasti verejného poriadku, obrany a bezpečnosti za predpokladu, že spoločná bezpečnostná a obranná politika je neoddeliteľnou súčasťou spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky EÚ. Je tiež potrebné pripomenúť definície „národnej bezpečnosti“, „národnej obrany“ a „verejného poriadku a bezpečnosti“, ktoré sa nachádzajú v talianskom právnom systéme.

...Okrem toho sa k tejto otázke vyjadril aj Ústavný súd, ktorý poznamenal, že všeobecným pravidlom je, že pokiaľ zákon neustanovuje inak, každá polícia alebo ozbrojený zbor má autonómnu právnu a ekonomickú právomoc, ktorá nie je porovnateľná so štatútom verejných zamestnancov vo všeobecnosti.

...Zo znenia článkov 3, 4 a 5 Zmluvy o Európskej únii (ZEU) však vyplýva, že ochrana územnej celistvosti, udržiavanie verejného poriadku a ochrana národnej bezpečnosti nepatrí do právomoci Únie a národná bezpečnosť zostáva vo výlučnej právomoci každého členského štátu.

...Predpokladá sa, že Únia sleduje svoje ciele primeranými prostriedkami z dôvodu právomocí, ktoré sú jej zverené zmluvami, vymedzenie právomocí je založené na zásade prenesenia právomocí a ich výkon na

¹⁰⁶ Legislatívny dekrét o ochrane oznamovateľov. Dostupné na: <https://www.gazzettaufficiale.it/eli/id/2023/03/15/23G00032/sg>

zásadách subsidiarity a proportionality. Z toho vyplýva, že podľa zásady prenesenia právomocí koná Únia výlučne v medziach právomocí, ktoré na ňu preniesli členské štáty zmluvami v záujme dosiahnutia cieľov stanovených v zmluvách a že každá právomoc, ktorá nebola zmluvami prenesená na Úniu, patrí členským štátom.

...V osobitnej oblasti národnej bezpečnosti Únia rešpektuje základné funkcie štátu, najmä funkcie zabezpečovania územnej celistvosti, udržiavania verejného poriadku a ochrany národnej bezpečnosti a národná bezpečnosť zostáva vo výlučnej právomoci každého členského štátu.

Vymedzenie pojmu "obrana a vojenská bezpečnosť" sa nachádza v čl. 1, odsek 1 legislatívneho dekrétu č. 66 z roku 2010 (Kódex vojenských predpisov), podľa ktorého „Tento zákon s názvom Kódex vojenských predpisov ...upravujú organizáciu, funkcie a činnosti vojenskej obrany a bezpečnosti a ozbrojených síl”.

V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť, že výrazy: vojenská obrana, národná obrana, národná bezpečnosť, vojenská bezpečnosť, majú niekedy rovnaký význam, ako sa uvádza aj v niektorých rozhodnutiach ústavného súdu (Ústavný súd rozh. č. 216 z roku 1985), alebo že sa používajú ako hendiadys¹⁰⁷, napríklad ako v nariadení, ktorým sa identifikujú činnosti strategického významu pre národný obranný a bezpečnostný systém uvedenom vo vyhláske predsedu vlády. č. 253 z roku 2012...

Národná bezpečnosť má však širší význam ako samotná vojenská obrana. ... (vyplývajú z právneho poriadku) je definovaná ako stav, v ktorom je krajine zaručená plná možnosť mierového rozvoja prostredníctvom ochrany nedotknuteľnosti jej zložiek, o svojich hodnotách a schopnosti presadzovať svoje základné záujmy proti škodlivým alebo potenciálne škodlivým javom, správaniu a udalostiam. Ide teda o definíciu, ktorú možno vysledovať späť k širšiemu výkladu obrany a vojenskej bezpečnosti, konkrétne k obrannej politike, ktorá je zasadená do ešte širšieho kontextu bezpečnostnej politiky štátu (porov. Ústavný súd rozh. č. 106 z roku 2009; Smernica predsedu Rady ministrov z 12. marca 2007 o vykonávaní, monitorovaní a hodnotení vládneho programu – Usmernenia Technicko-vedeckého výboru pre strategickú kontrolu v štátnej správe... Podľa predchádzajúcej exkurzie sa preto zdá, že koncepcie civilnej obrany štátu a verejného poriadku a bezpečnosti možno tejto pripísať definíciu národnej bezpečnosti, ktorá sa chápe ako stav, v ktorom je v krajine zaručená plná možnosť mierového rozvoja prostredníctvom ochrany nedotknuteľnosti jej zložiek, jej hodnôt a jej schopnosti sledovať svoje základné záujmy.

...uvedené... sa (teda) musí vykladať tak, že...uplatňovanie predmetnej smernice nesmie mať vplyv na „zodpovednosť členských štátov za zaistenie národnej bezpečnosti alebo ich právomoc chrániť svoje základné bezpečnostné záujmy“...

Pre vojenský a policajný personál je zabezpečené uplatňovanie príslušných sektorových predpisov, ktoré s ohľadom na ustanovenia o oznamovaní protipoločenskej činnosti nemožno považovať za recesívne alebo v žiadnom prípade odchylené, pretože sú funkčné na ochranu národnej obrany a verejného poriadku a bezpečnosti, ktoré sú súčasťou širšieho pojmu národná bezpečnosť.¹⁰⁸

¹⁰⁷ Pozn. Hendiadys (alebo jedno dvoma) je figúra, pri ktorej sa jeden obsah vyjadrí dvoma slovami, zviazanými spojkou. Dvojice, ktoré takto vzniknú, sa často v jazyku ukotvia ako ustálené príslovia.

¹⁰⁸ All in Giuridica: Esclusa l'applicazione della nuova disciplina sul whistleblowing per il personale delle Forze armate e di polizia. Dostupné na: <https://all-in-giuridica.seac.it/document/327/5119256/0>

5. Vybrané odporúčania a rozsudky ESLP

Legislatíva a jej vecný rozsah

Medzinárodné normy odporúčajú, aby zákony na ochranu oznamovateľov mali **komplexný a koherentný vecný rozsah**. Zákon na ochranu oznamovateľov, ktorý sa riadi osvedčenými postupmi vo všetkých ostatných aspektoch, ale má obmedzený rozsah, bude neúčinný, pretože sa bude vzťahovať len na niekoľko špecifických situácií.

Ak je vecný rozsah roztrieštený, potenciálni oznamovatelia nemusia byť schopní pochopiť, či pochybenie, ktoré chcú nahlásiť, spadá pod zákon alebo nie, a v dôsledku toho môžu radšej mlčať. Ak prehovoria, ale nie sú chránení, negatívne dôsledky, ktoré utrpia, poslúžia ostatným ako varovanie, aby mlčali. V praxi to znamená, že protiprávne konanie, ktoré môže poškodiť verejný záujem alebo záujem organizácie, zostane neodhalené. V dôsledku obmedzenej legislatívnej právomoci EÚ je vecná pôsobnosť smernice obmedzená a roztrieštená. Zahŕňa iba oznámenia o porušení práva EÚ v určitých oblastiach. Na zmiernenie tohto prirodzeného obmedzenia smernica výslovne umožňuje členským štátom **rozšíriť ochranu podľa vnútroštátneho práva na oblasti a akty, na ktoré sa Smernica 2019/1937 nevzťahuje**. Európska komisia tiež vyzvala členské štáty, aby tak urobili a prijali „komplexný a konzistentný“ národný rámec ochrany oznamovateľov.¹⁰⁹

Osobná pôsobnosť

Na účinné presadzovanie práva Únie by sa ochrana mala priznať **čo najširšiemu okruhu kategórií osôb**. Podľa recitálu 38 by sa ochrana podľa smernice mala vzťahovať na „pracovníkov“ v zmysle článku 45 ods. 1 ZFEÚ, ako ho vykladá Súdny dvor, teda na osoby, ktoré počas určitého obdobia vykonávajú úlohy v prospech inej osoby a pod jej dohľadom, za ktoré dostávajú odmenu (pozri najmä rozsudok Lawrie-Blum, C-66/85, Martinez Sala, C-85/96, a Raccanelli, C-94/07). Ochrana by sa mala vzťahovať aj na pracovníkov na kratší pracovný čas (rozsudok Levin, C-53/81), pracovníkov na dobu určitú a pracovníkov s pracovnou zmluvou alebo pracovným pomerom s agentúrou dočasného zamestnávania. Na účely smernice „pracovník“ zahŕňa aj zamestnancov, štátnych zamestnancov a iné osoby pracujúce vo verejnom sektore.

Odporúčanie Výboru ministrov Rady Európy ešte v roku 2014 uvádza, že **osobný rozsah národného rámca by mal zahŕňať všetkých jednotlivcov pracujúcich buď vo verejnom alebo súkromnom sektore, bez ohľadu na povahu ich pracovného vzťahu a na to, či sú platení alebo nie**.

Súdny dvor priznáva osobitnú ochranu zamestnancom, ktorí v rozpore s relevantnou právnou úpravou sprístupnia dôverné informácie získané na svojom pracovisku, teda oznamovateľom, hoci tento pojem výslovne nepoužíva. Vo veci Guja vs. Moldavsko Súdny dvor zároveň stanovil kritériá na posúdenie, či a do akej miery sa takáto osoba môže dovolávať ochrany podľa článku 10 dohovoru (dostupnosť alternatívnych kanálov na zverejnenie informácií; verejný záujem na zverejnení; ich pravosť; škoda spôsobená zamestnávateľovi v dôsledku zverejnenia; dobrá viera zamestnanca; prísnosť sankcie).

Súd prvého stupňa uplatnil tieto kritériá na zamestnancov verejného sektora (Bucur a Toma v. Rumunsko), ako aj na súkromné pracovnoprávne vzťahy (Heinisch v. Nemecko).

¹⁰⁹ Transparency International: How well do EU countries protect whistleblowers? Dostupné na: https://images.transparencycdn.org/images/2023_How-well-do-EU-countries-protect-whistleblowers_EN.pdf

Dvor audítorov poznamenal, že v súlade s odporúčaním Výboru ministrov Rady Európy CM/Rec(2014)7 o ochrane oznamovateľov je rozhodujúci skutočný pracovnoprávny vzťah oznamovateľa, a nie jeho konkrétne právne postavenie vo vzťahu k zamestnávateľovi. Ochrana oznamovateľov podľa článku 10 EDEP je založená na potrebe zohľadniť charakteristiky pracovnoprávneho vzťahu: na jednej strane povinnosť lojality, zdržanlivosti a diskretnosti, ktoré sú vlastné vzťahu podriadenosti, a prípadne povinnosť dodržiavať zákonnú povinnosť zachovávať mlčanlivosť; na druhej strane ekonomická zraniteľnosť osoby, verejnej inštitúcie alebo podniku, od ktorých sú oznamovatelia závislí od zamestnania, a riziko odvetných opatrení zo strany zamestnávateľa.¹¹⁰

Výnimky z osobnej alebo vecnej pôsobnosti?

Vo všeobecnosti Smernica 2019/1937 výslovne uvádza, že členské štáty **môžu zaviesť alebo zachovať ustanovenia, ktoré sú pre oznamovateľa priaznivejšie**. Komisia EÚ tiež vyzvala členské štáty, aby uplatňovali odporúčanie Rady Európy o ochrane oznamovateľov, ako aj judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva o práve na slobodu prejavu, pričom všetky členské štáty EÚ sú zároveň členmi Rady Európy a v jurisdikcii jej súdu.¹¹¹

Vnútroštátna legislatíva by mala mať široký vecný rozsah pokrývajúci všetky porušenia práva (či už vnútroštátneho práva alebo práva EÚ) a hrozby alebo poškodenie verejného záujmu, ako je korupcia, justičné omyly, špecifické nebezpečenstvá pre verejné zdravie, bezpečnosť alebo životné prostredie, zneužívanie autority, neoprávnené nakladanie s verejnými prostriedkami alebo majetkom, hrubé plytvanie alebo zlé hospodárenie, konflikty záujmov a porušovanie ľudských práv.¹¹²

Väčšina medzinárodných nástrojov uznáva, že právo na slobodu prejavu môže podliehať určitým **obmedzeniam na ochranu národnej bezpečnosti alebo verejného poriadku**. Tieto obmedzenia by však **nemali byť príliš široké**, aby bránili efektívnej verejnej kontrole a diskusii o vládnom rozhodovaní a činnostiach a aby bolo oveľa ťažšie odhaliť a riešiť nesprávne konanie. Ako zdôraznil Úrad OSN pre drogy a kriminalitu, nahlasovanie informácií, ktoré poukazujú na protiprávne konanie alebo sú predmetom významného verejného záujmu, by sa malo považovať za „chránené“, bez ohľadu na to, či sú alebo nie sú utajované, a mali by existovať účinné kanály na nahlasovanie takýchto informácií. Rada Európy uznáva, že na informácie týkajúce sa národnej bezpečnosti, obrany, spravodajstva, verejného poriadku alebo medzinárodných vzťahov sa môže vzťahovať osobitná schéma alebo pravidlá. Ak oznamovateľ poskytne informácie v súlade s týmito pravidlami, mal by dostať plnú ochranu. Vnútroštátne právne predpisy o ochrane oznamovateľov by nemali vylučovať záležitosti týkajúce sa obrany, bezpečnosti a utajovaných skutočností, ale mali by skôr ustanoviť osobitné schémy podávania správ v súlade s globálnymi zásadami národnej bezpečnosti a práva na informácie („[Tshwanské zásady](#)“).¹¹³

¹¹⁰ Rozsudok veľkého senátu vo veci č. 21884/18 – Halet proti Luxembursku. Dostupné na: <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22%3A%22001-227783%22%7D>

¹¹¹ Transparency International: How well do EU countries protect whistleblowers? Dostupné na: https://images.transparencycdn.org/images/2023_How-well-do-EU-countries-protect-whistleblowers_EN.pdf

¹¹² Transparency International: Building on the eu directive for whistleblower protection. Analysis and recommendations. Dostupné na: https://transparency.eu/wp-content/uploads/2020/11/2019_EU_whistleblowing_EN.pdf

¹¹³ Tamtiež.

6. Zdroje

Právne predpisy a externé kanály

1. Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1937 z 23. októbra 2019 o ochrane osôb, ktoré nahlásujú porušenia práva Únie. Dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:02019L1937-20230502>
- Slovensko**
2. Zákon č. 54/2019 Z. z. o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti v znení zákona č. 189/2023 Z. z.. Dostupné na: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2019/54/20230901>
3. Úrad na ochranu oznamovateľov protispoločenskej činnosti. Dostupné na: <https://www.oznamovatelia.sk/>
- Belgicko**
4. zákona z 28. novembra 2022 o ochrane oznamovateľov v súkromnom sektore. Dostupné na: https://www.ejustice.just.fgov.be/cgi/article_body.pl?language=nl&caller=summary&pub_date=22-12-15&numac=2022042980
5. zákon z 8. decembra 2022 o oznamovacích kanáloch a ochrane oznamovateľov vo federálnych vládnych agentúrach a v integrovanej polícii. Dostupné na: https://www.ejustice.just.fgov.be/cgi/article_body.pl?language=nl&caller=summary&pub_date=22-12-23&numac=2022034749
6. Federálny ombudsman. Dostupné na: <https://www.federaalombudsman.be/nl>
- Bulharsko**
7. Zákon o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti. Dostupné na: <https://lex.bg/bg/laws/ldoc/2137231156>
8. Komisia pre ochranu osobných údajov. Dostupné na: <https://www.cpdp.bg/>
- Cyprus**
9. zákon o ochrane osôb nahlásujúcich porušenia práva EÚ a vnútroštátneho práva. Dostupné na: https://www.cylaw.org/nomoi/enop/non-ind/2022_1_6/full.html
- Česko**
10. Zákon o ochrane oznamovateľov. Dostupné na: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2023-171>
11. Ministerstvo spravodlivosti ČR. Dostupné na: <https://oznamovatel.justice.cz/>
- Dánsko**
12. Zákon o ochrane oznamovateľov. Dostupné na: <https://www.retsinformation.dk/eli/lt/2021/1436>
13. Dánska agentúra na ochranu údajov. Osobitná webstránka pre oznamovateľov. Dostupné na: <https://whistleblower.dk/>
- Fínsko**
14. Zákon o ochrane osôb oznamujúcich porušovanie práva Európskej únie a vnútroštátneho práva. Dostupné na: <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2022/20221171#Pidm46434450931936>
15. Kancelár spravodlivosti: Ochrana oznamovateľov. Dostupné na: <https://oikeuskansleri.fi/en/about-whistleblower-protection>
- Francúzsko**
16. Vyhláška č. 2022-1284 z 3. októbra 2022 o postupoch zhromažďovania a spracúvania oznámení vydaných oznamovateľmi, ktorou sa ustanovuje zoznam externých orgánov zriadený zákonom č. 2022-401 z 21. marca 2022 o zlepšení ochrany oznamovateľov. Dostupné na: <https://www.legifrance.gouv.fr/loda/id/ID/TEXT000046357368/2024-01-08/>
17. Ombudsman: Príručka pre oznamovateľov protispoločenskej činnosti. Dostupné na: <https://www.defenseurdesdroits.fr/guide-du-lanceur-dalerte-314>
18. Zákon o transparentnosti, boji proti korupcii a modernizácii hospodárskeho života. Dostupné na: <https://www.legifrance.gouv.fr/loda/id/ID/TEXT000033558528/2024-01-05/>
- Grécko**
19. Zákon o ochrane osôb, ktoré oznamujú porušenia práva Únie. Dostupné na: <https://www.taxheaven.gr/law/4990/2022>
20. Národný úrad pre transparentnosť. Dostupné na: <https://aead.gr/>
- Holandsko**
21. Zákon o ochrane oznamovateľov. Dostupný na: <https://wetten.overheid.nl/BWBR0037852/2023-02-18> (anglický preklad zákona o ochrane oznamovateľov. Dostupný na: <https://www.wetbeschermingklokkenluiders.nl/english>)
22. Úrad pre oznamovateľov. Dostupné na: <https://www.huisvoorklokkenluiders.nl/>
- Chorvátsko**
23. Zákon o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti. Dostupné na: <https://www.zakon.hr/z/1927/Zakon-o-za%C5%A1titi-prijavitelja-nepravilnosti>
24. Ombudsman. Dostupné na: <https://www.ombudsman.hr/hr/>
- Írsko**
25. Zákon o chránených oznámeniach. Dostupné na: <https://www.irishstatutebook.ie/eli/2014/act/14/section/18/enacted/en/html#sec18>
26. Úrad komisára pre chránené oznámenia. Dostupné na: <https://www.opdc.ie/>

Litva

27. Zákon o ochrane oznamovateľov. Dostupné na: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/3832a702d8ea11e782d4fd2c44cc67af/asr>
28. Prokuratúra Litovskej republiky: Ochrana oznamovateľov. Dostupné na: <https://www.prokuraturos.lt/lt/veiklos-sritys/praneseju-apsauga/8266>

Lotyšsko

29. Štátna kancelária. Dostupné na: https://www.mk.gov.lv/lv/valsts-kanceleja?utm_source=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F
30. Zákon o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti. Dostupné na: <https://likumi.lv/ta/id/329680-trauksmes-celsanas-likums>

Luxembursko

31. Zákon zo 16. mája 2023, ktorým sa transponuje smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1937 o ochrane osôb, ktoré nahlasujú porušenia práva Únie. Dostupné na: <https://legilux.public.lu/eli/etat/leg/loi/2023/05/16/a232/fo>
32. Ohlasovací úrad (MS). Dostupné na: <https://mj.gouvernement.lu/en/dossiers/2023/lanceurs-d-alerte.html>

Maďarsko

33. Komisár pre základné práva. Dostupné na: <https://www.ajbh.hu/>
34. Zákon o sťažnostiach a oznámeniach vo verejnom záujme. Dostupné na: <https://njt.hu/jogszabaly/2023-25-00-00>

Malta

35. Zákon o ochrane oznamovateľov. Dostupné na: <https://legislation.mt/eli/cap/527/eng>
36. Ombudsman. Dostupné na: <https://ombudsman.org.mt/>

Nemecko

37. Zákon o lepšej ochrane oznamovateľov. Dostupné na: <https://www.gesetze-im-internet.de/hinschg/>
38. Externý federálny spravodajský úrad pri Federálnom úrade spravodlivosti. Dostupné na: https://www.bundesjustizamt.de/DE/MeldestelledesBundes/MeldestelledesBundes_node.html

Portugalsko

39. Zákon o ochrane oznamovateľov. Dostupné na: <https://diariodarepublica.pt/dr/detalhe/lei/93-2021-176147929>
40. MENAC. Dostupné na: <https://mec-anticorruptao.pt/>

Rakúsko

41. Federálny úrad pre prevenciu a boj proti korupcii. Dostupné na: <https://www.bak.gv.at/en/101/start.aspx>
42. Zákon o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti. Dostupné na: <https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=20012184>

Rumunsko

43. Zákon o ochrane oznamovateľov vo verejnom záujme
44. Národná agentúra pre integritu

Slovinsko

45. Zákon o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti. Dostupné na: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO8518>
46. Komisia pre prevenciu korupcie. Dostupné na: <https://www.gov.si/drzavni-organi/drugi-drzavni-organi/komisija-za-preprecevanje-korupcije/>

Španielsko

47. Zákon o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti. Dostupné na: <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-1986-6859>

Švédsko

48. Zákon o ochrane osôb, ktoré nahlasujú pochybenia. Dostupné na: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-2021890-om-skydd-for-personer-som_sfs-2021-890/
49. Vyhláška o ochrane osôb, ktoré nahlasujú pochybenia. Dostupné na: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/forordning-2021949-om-skydd-for-personer-som_sfs-2021-949/#K2
50. Švédsky úrad pre pracovné prostredie. Dostupné na: <https://www.av.se/om-oss/organisation/vara-regionkontor/>

Taliansko

51. Legislatívny dekrét o ochrane oznamovateľov. Dostupné na: <https://www.gazzettaufficiale.it/eli/id/2023/03/15/23G00032/sg>
52. Národný protikorupčný úrad. Dostupné na: <https://www.anticorruzione.it/>

Ďalšie podklady, publikácie a odkazy

53. GERDEMANN, S. (ed.): Europe's New Whistleblowing Laws Research Papers from the 2nd European Conference on Whistleblowing Legislation. Dostupné na: https://library.oapen.org/viewer/web/viewer.html?file=/bitstream/handle/20.500.12657/75558/gerdemann_whistleblowing.pdf?sequence=1&isAllowed=y
54. UN Digital Library: Promotion and protection of the right to freedom of opinion and expression : note / by the Secretary-General. Dostupné na: <https://digitallibrary.un.org/record/805706?ln=en>
55. PACE: Protection of "whistle-blowers". Dostupné na: <https://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/Xref-XML2HTML-en.asp?fileid=17851>

56. Council of Europe: Recommendation CM/Rec(2014)7 and explanatory memorandum. Dostupné na: <https://rm.coe.int/16807096c7>
57. DEL MONTE, M. (European Parliamentary Research Service): Protecting whistle-blowers in the EU. Dostupné na: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2023/747103/EPRS_BRI\(2023\)747103_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2023/747103/EPRS_BRI(2023)747103_EN.pdf)
58. Európska komisia: Information about Commission decisions on infringements (vybrané). Dostupné na https://ec.europa.eu/atwork/applying-eu-law/infringements-proceedings/infringement-decisions/?lang_code=EN&typeOfSearch=true&active_only=0&noncom=0&r_dossier=&decision_date_from=&decision_date_to=&title=32019L1937&submit=Search
59. European Commission – DG Justice: The Directive on the protection of whistleblowers in the EU (prezentácia). Dostupné na: https://www.unodc.org/documents/treaties/UNCAC/WorkingGroups/ImplementationReviewGroup/13-17June2022/presentations/EU_IRG_Presentation_final.pdf
60. Guide to EU Directive on Whistleblower Protection Key Elements relevant to Public Procurement. Dostupné na: <https://www.access-info.org/wp-content/uploads/ML-2-Whistleblower.pdf>
61. ABAZI, V.: The European Union Whistleblower Directive: A ‘Game Changer’ for Whistleblowing Protection?, Industrial Law Journal, Volume 49, Issue 4, December 2020, Pages 640–656. Dostupné na: <https://academic.oup.com/ijl/article/49/4/640/5941617>
62. Stretnutie COM z 6.2.2020. 1st meeting of the Commission expert group on Directive (EU) 2019/1937. Dostupné na: <https://ec.europa.eu/transparency/expert-groups-register/screen/meetings/consult?lang=en&meetingId=19233&fromExpertGroups=3709>
63. Úrad na ochranu oznamovateľov, SR. NEIWA: WHO PROTECTS WHISTLEBLOWERS IN EUROPE? Dostupné na: <https://www.huisvoorkloekenluiders.nl/samenwerking/documenten/rapporten/2022/12/31/who-protects-whistleblowers-in-europe>
64. SIOD (príslušný orgán pre správy v boji proti sociálnym podvodom): Informácie o legislatíve. Dostupné na: <https://www.meldpuntsocialefraude.belgie.be/en/whistleblowers-protection.html>
65. INTEGRITYLINE: Belgium Finally Passes The EU Whistleblowing Directive. Dostupné na: <https://www.integrityline.com/expertise/blog/belgium-passes-whistleblowing-directive/>
66. Droits Quotidiens Legal Design: Directive européenne Lanceurs d’alerte : désormais, les auteurs de signalement seront aussi protégés au sein des organismes de la police intégrée. Dostupné na: <https://polinfo.kluwer.be/NewsView.aspx?contentdomains=POLINFO&id=VS300985741&lang=fr>
67. Transparency International: How well do EU countries protect whistleblowers? Dostupné na: https://images.transparencycdn.org/images/2023_How-well-do-EU-countries-protect-whistleblowers_EN.pdf
68. WHISTLEBLOWINGMONITOR: Belgicko. Dostupné na: <https://www.whistleblowingmonitor.eu/country/belgium>
69. KPMG: New whistleblowing law. Dostupné na: <https://kpmg.com/bg/en/home/insights/2023/02/new-whistleblowing-law.html>
69. DataGuidance: Bulgaria: The Bulgarian Whistleblowing Act – what you need to know. Dostupné na: <https://www.data-guidance.com/opinion/bulgaria-bulgarian-whistleblowing-act-what-you-need>
70. Usmernenie Úradu komisára pre právne predpisy k zákonu o ochrane oznamovateľov. Dostupné na: [Οδηγός προς Αρμόδιες Αρχές - final.pdf \(olg.gov.cy\)](https://www.olg.gov.cy/-/final.pdf)
71. justice.cz: Informace pro oznamovatele dle zákona na ochranu oznamovatelů. Dostupné na: <https://oznamovatel.justice.cz/informace-pro-oznamovatele/>
72. Transparency International. Zajišťí nový zákon dostatečnou ochranu oznamovatelů? Dostupné na: <https://www.transparency.cz/zajisti-novy-zakon-dostatecnou-ochranu-oznamovatelu/>
73. Dôvodová správa k návrhu zákona ochrane oznamovateľov. Dostupné na: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2023-171/souvislosti>
74. CHVÁTALOVÁ, D.: Ochrana oznamovateľů v České republice. Dostupné na: <https://www.pravni prostor.cz/clanky/ostatni-pravo/ochrana-oznamovatelu-v-ceske-republice>
75. Tlač L 213: Návrh zákona o ochrane oznamovateľov. Dostupné na: https://www.ft.dk/samling/20201/lovforslag/L213/20201_L213_som_fremsat.htm
76. Vyjadrenia a pripomienky. Výbor pre právne veci. Tlač L 213: Návrh zákona o ochrane oznamovateľov. Dostupné na: <https://www.ft.dk/samling/20201/lovforslag/L213/bilag/1/21374021/index.htm>
77. Návrh vlády HE 147/2022 VP. Dôvodová správa a návrh zákona. Dostupné na: https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/HallituksenEsitys/Sivut/HE_147+2022.aspx
78. LOYENS, K., VANDEKERCKHOVE, W.: The Dutch Whistleblowers Authority in an international perspective: a comparative study. Dostupné na: https://gala.gre.ac.uk/id/eprint/22444/7/22444%20VANDEKERCKHOVE_The_Dutch_Whistleblowers_Authority_in_an_International_Perspective_2018.pdf
79. List ministra vnútra. Dostupné na: https://www.eerstekamer.nl/nonav/behandeling/20220629/brief_regering_informatie_over_de/document3/f=/vlubg2wnl0z6.pdf
80. Compliance Instituut: Omtzigt predkladá memorandum o iniciatíve k zákonu o ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti. Dostupné na: <https://compliance-instituut.nl/nieuws/omtzigt-dient-initiatiefnota-in-voor-wet-bescherming-kloekenluiders/>
81. Dôvodová správa k novele zákona o úrade pre oznamovateľov a niektorých ďalších zákonov na implementáciu Smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1937 z 23. októbra 2019. Dostupné na: <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-35851-3.html>
82. Citizens Information: Protection for whistleblowers. Dostupné na: <https://www.citizensinformation.ie/en/employment/enforcement-and-redress/protection-for-whistleblowers/>

83. GOV.ie: Protected Disclosures Act: Information for Citizens and Public Bodies. Dostupné na: <https://www.gov.ie/ga/foilsuichan/e20b61-protected-disclosures-act-guidance-for-public-bodies/?referrer=http%3A%2F%2Fwww.gov.ie%2Fprotected-disclosures%2F#statutory-review-of-the-act>
84. Protected Disclosures Act. Statutory guidance for public bodies and prescribed persons. Dostupné na: <https://www.gov.ie/pdf/?file=https://assets.gov.ie/277081/c8a506a6-1e4c-41de-bc7f-6cba598f7638.pdf#page=null>
85. Gouvernement.lu: Luxemburský právny rámec na ochranu oznamovateľov. Dostupné na: https://gouvernement.lu/fr/dossiers/gouv_mj%2Bfr%2Bdossiers%2B2023%2Bblancs-d-alerte.html
86. Dôvodová správa k návrhu zákona. Dostupné na: <https://legilux.public.lu/filestore/eli/etat/projet/pl/20170563/doc/2/fr/1/pdf/manifestation/eli-etat-projet-pl-20170563-doc-2-fr-1-pdf-manifestation.pdf>
87. VÁRADJ, B.: Hlavné ustanovenia zákona o sťažnostiach, oznámeniach vo verejnom záujme a pravidlách oznamovania protispoločenskej činnosti. Dostupné na: <https://munkajogilap.hu/a-panaszokrol-a-kozerdeku-bejelenteseke-rol-valamint-a-visszaelesek-bejelenteseivel-osszefuggo-szabalyokrol-szolo-torveny-fobb-rendelkezesei/>
88. Kinstellar: Hungarian parliament adopts new Whistleblowing Act. Dostupné na: <https://www.kinstellar.com/upload/Hungarian%20parliament%20adopts%20new%20Whistleblowing%20Act.pdf>
89. KAPOLYI (law firm): Domestic legislation transposing the „Whistleblowing” Directive has been published. Dostupné na: <https://kapolyi.com/en/domestic-legislation-transposing-the-whistleblowing-directive-has-been-published/>
90. Justiceministry.gov.mt: Whistleblower's Act. Dostupné na: <https://justiceministry.gov.mt/en/justice/whistleblower/Pages/Whistleblower%27s-Act.aspx>
91. Ministerstvo spravodlivosti: Povinnosti útvarov pre ochranu oznamovateľov. Dostupné na: https://www.bundesjustizamt.de/DE/MeldestelledesBundes/ZustaendigkeitderMeldestellen/ZustaendigkeitderMeldestellen_node.html
92. K&L Gates: German whistleblower protection act enters into force. Dostupné na: <https://www.klgates.com/German-Whistleblower-Protection-Act-Enters-into-Force-7-11-2023>
93. DigitSite36: German Whistleblower Protection Act: Police officers should report violations themselves. Dostupné na: <https://digit.site36.net/2023/07/12/german-whistleblower-protection-act-police-officers-should-report-violations/>
94. Spoločnosť pre občianske slobody (GFF): Das Projekt „Mach Meldung! Dostupné na: <https://www.mach-meldung.org/>
95. FERNÁNDEZ, S.: Sporné vylúčenie orgánov činných v trestnom konaní z rozsahu oznamovania protispoločenskej činnosti. Dostupné na: <https://www.hayderecho.com/2023/09/21/la-cuestionable-exclusion-de-las-fuerzas-y-cuerpos-de-seguridad-del-ambito-del-whistleblowing/>
96. Dostupné na: <https://www.arbetsgivarverket.se/arbetsgivarguiden/visselblasarlagen> a Švédsko zbierka zákonov: <https://svensksforfattningssamling.se/doc/2021890.html>
97. Zoznam orgánov má spracované v tabuľke Švédskeho úradu pre pracovné prostredie. Dostupné na: <https://www.av.se/om-oss/visselblasarlagen/extern-rapporteringskanal/lista-over-myndigheter-med-ansvar-enligt-ansvarsomrade-enligt-forordning-2021949/>
98. Vyhláška (2021:949) o ochrane osôb, ktoré nahlasujú pochybenia. Dostupné na: <https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/forordning-2021949-om-skydd-for-personer-som-sfs-2021-949/>
99. StudioEco: Whistleblowing: L'attuazione italiana della Direttiva (UE) 2019/1937 a maggior garanzia della protezione delle persone che segnalano violazioni del diritto. Dostupné na: <https://www.studioeco.it/whistleblowing-lattuazione-italiana-della-direttiva-ue-2019-1937-a-maggior-garanzia-della-protezione-delle-persone-che-segnalano-violazioni-del-diritto/>
100. AMSL Avvocati: La nuova disciplina del Whistleblowing in Italia. Dostupné na: <https://www.amsl-law.it/la-nuova-disciplina-del-whistleblowing-in-italia/>
101. StudioEco: Whistleblowing: L'attuazione italiana della Direttiva (UE) 2019/1937 a maggior garanzia della protezione delle persone che segnalano violazioni del diritto. Dostupné na: <https://www.studioeco.it/whistleblowing-lattuazione-italiana-della-direttiva-ue-2019-1937-a-maggior-garanzia-della-protezione-delle-persone-che-segnalano-violazioni-del-diritto/>
102. AMSL Avvocati: La nuova disciplina del Whistleblowing in Italia. Dostupné na: <https://www.amsl-law.it/la-nuova-disciplina-del-whistleblowing-in-italia/>
103. All in Giuridica: Esclusa l'applicazione della nuova disciplina sul whistleblowing per il personale delle Forze armate e di polizia. Dostupné na: <https://all-in-giuridica.seac.it/document/327/5119256/0>
104. Rozsudok Veľkého senátu vo veci č. 21884/18 (Halet proti Luxembursku). Dostupné na: <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22%3A%22001-227783%22%7D>

Všetky zdroje sú aktuálne k dňu zverejnenia.

Všetky iniciatívne materiály PI nájdete na:
[https://www.nrsr.sk/web/?sid=nrsr/kancelaria/pi/oa/
materialy/pm](https://www.nrsr.sk/web/?sid=nrsr/kancelaria/pi/oa/materialy/pm)

Parlamentný inštitút
Kancelária Národnej rady Slovenskej republiky
pi@nrsr.sk
www.nrsr.sk

